

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
6116 ST. CLAIR AVENUE ■ P.O. BOX 03206 ■ CLEVELAND, OHIO 44103
Vol. LXVII Lapkritis - November 18, 1982 Nr.44

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

Brežnevui mirus

'Business as usual' ar kas kita?

Vytautas Meškauskas

S.m. vasario mėn., tada buvęs Valstybės Sekretorius A.M. Haig jr., po pasitarimų su savo kolegomis iš NATO valstybių pareiškė, kad nereagavimas Madrido konferencijoje - kuri buvo sušaukta Helsinkio Baigiamojo Akto principų laikymosi apžvalgai - į Lenkijos įvykius, kur prieš porą mėnesių (1981 m. gruodžio 13 dieną) buvo paskelbtas karo stovis ir suspenduotas Solidarumo unijų veikimas, būtų tylus jiems pritarimas: "...business as usual' here in Madrid would simple condone the massive violation now occurring in Poland". Dėl to konferencija buvo atidėta rudeniiui, nors faktinai jai nebuvo daug kas likę daryti. Galutinas 36 psl. komunikatas buvo beveik paruoštas.

Iš tiesų, įvykių eiga Lenkijoje iki karo stovio įvedimo - galima būtų pavadinti Helsinkio Akto karūnacija. Be karo ar jo grąšinimų, lenkų tauta buvo atgavusi beveik visas žmonėms pripažintas teises. Jei panaši eiga būtų pastebėta kitose sovietų satelitų valstybėse ir jų pačių respublikose, galima būtų sakyti, kad to Akto signatarai verti didelės pagarbos ir padėkos.

Deja, vėlesni įvykiai Lenkijoje ir Sovietijoje parodė, kad iki tikro pavasario dar toli. Ką daryti? Visai atsisakyti nuo Helsinkio akto pažangos ar atžangos konstatavimo, jį padedant į jau visos eilės gražių, bet nevykdomų tautinių deklaracijų archyvą? Kokia gi yra alternatyva?

Nei karšto, nei šalto, nei ūkinio karo niekas nenori. JAV grūdų pardavimas sovietams ir Vakarų Europos talka dujotiekio tiesimui tai aiškiai įrodė.

Kita vertus - atsisakius nuo Helsinkio Akto nustojama teismo salė, kur vis iš naujo galima kelti sovietų nusikaltimus. Anksčiau ar vėliau gali ateiti laikas, kada tas 'teismas' gali atnešti ir konkrečios naudos. Kam - klausė londoniškis The Economist - atleisti Brežnevą nuo jo žodžio, duoto su kitų 34 valstybių galvomis, kad žmonių teisės ir laisvės yra 'pagrindinis taikos išlaikymo veiksnys'.

Žinoma, Sovietija pati galėtų susirinkti žaislus ir su draugais išeiti iš Madrido žaidimo. Tačiau tuo atveju ji nustotų labai svarbios savo žaidimo kortos, leidžiančios jai varyti kylį tarp Vakarų sąjungininkų. JAV diplomatija atsidūrė prieš uždavinį Madrido konferencijos pabaigą pristatyti kaip taikos kaukės nuo tikro Kremliaus veido nutraukimo. Reikia atsiminti, kad kiekviena iš 35 Helsinkio signatarų turi savo dažnai prieštaraujančius interesus, pvz. Vakarų Vokietija ateinančiais metais yra pasižadėjusi priimti savo teritorijon naujus atominius ginklus. Jos vyriausybei svarbu savo tautai įrodyti, jog ji viską padarė, kad to išvengtų. Žiūrėk, sovietų laikysena tokia, kad jie nenori kalbėti ne tik apie žmonių teises, bet ir Helsinkio Akte minėtas kitas atlydžio priemones - pvz. pranešimus apie manevrus, kad išvengtų netikėto užpuolimo. Iki šiol buvo sutarta apie manevrus pranešti tik 155 mylias nuo sienos. Madride beveik buvo sutarta tą ribą nukelti iki Uralo ir Atlanto vandenyno (sovietai pageidauja ją nustumti dar toliau į Vakarų pusę).

Vienu žodžiu, Vakaruose prieita prie bendros pažiuos, apsisprendimo konferencija,

Ruduo Aukštaitijoje.

REIKALAUJA SUSTABDYTI RUSIFIKACIJĄ

Kaip jau buvo rašyta, spalio mėnesį Luzerne, Šveicarijoje, buvo sušaukta konferencija, kurioje apžvelgta Sovietų Sąjungos nerusiškų tautų rusinimo politika ir išnagrinėtas kolonialinio tų tautų išnaudojimo režimas. Konferenciją surengė organizacija, kuri vadinasi 'Europos žmonių teisių ir apsisprendimo konferencija'. Konferencija priėmė rezoliuciją, kurios vertimas lietuvių kalba skamba taip:

- Europos žmonių teisių ir apsisprendimo konferencija,

įvykusi Luzerne 1982 m. spalio 10 ir 11 dienomis, buvo labiausiai skirta nerusiškų tautų rusifikacijos ir kolonialinio režimo praktikai Sovietų Sąjungoje tų tautų nuo praamžių gyvenamuose kraštuose.

Konferencija kreipia pasaulio dėmesį į neginčijamą faktą, kad tų tautų susovietinimas niekur nebuvo įvykdytas su jų sutikimu. Jau dešimtmečiais toms tautoms (tarp kita ir pačiai rusų tautai) neleidžiama pasisakyti per laisvus rinkimus. Visuotiniai pripažin-

toji apsisprendimo teisė draudžiama tautoms, pavergtoms Sovietų Sąjungos. Laikotarpyje, kurio būdingas bruožas yra buvusio kolonialinio režimo pašalinimas ir net mažiausių teritorijų nepriklausomybės paskelbimas, Sovietų Sąjunga vis dar laiko pavergusi daugybę kultūrinių tautų. So vietų Sąjungos federalinė struktūra tėra paprastas fasadas, už kurio slypi kraštutiškai centralizuota vienos partijos valstybė.

Iš vienos pusės Sovietų Sąjunga laužo daugelį tarptautinių sutarčių, kuriomis garantuojamos žmonių teisės, iš kitos gi pusės ji visomis priemonėmis vykdo nerusiškų tautų rusifikaciją. Vis atkakliau vykdomų rusifikacijos priemonių dydį rodo ir nors ir tas faktas, kad paskutiniuoju laiku rusų kalba dar įkyriau nekaip ligi šiol brukama kaip šnekamoji kalba net vaikų darželiuose. Ta kryptim einančios priemonės pasiekė aukščiausio laipsnio reikalavime, kad veikalai moksliniams laipsniams įgyti turi būti rašomi tik rusų kalba. Valdinėmis priemonėmis vykdomas rusų kalbos liaupsinimas ir privilegijų teikimas svetimam įkur-

(Nukelta į 4 psl.)

kad jei eiti prie Madrido konferencijos garsaus nutraukimo, tai reiktų pagrįsti ne tik įvykiais Lenkijoje, bet ir padidėjusia sovietų grėsme Vakarams. Tuo reikalu JAV delegacijos vadas adv. Max M. Kampelman, labai simpatingas lietuvių reikalams, rugsėjo 13-14 dienomis tarėsi Oslo su NATO valstybių atstovais. Už sutikimą toliau kalbėtis Madride, jis reikalavo bent labai griežto Lenkijos įvykių kaltininkų pasmerkimo. Jei negalima atsisakyti derybų ar jų iliuzijų dėl nusiginklavimo - juk pačios JAV dėl to derasi su sovietais Ženevoje - tai dėl to nereikia sutikti su Lenkijos įvykiais.

Galutinai dėl to buvo sutarta spalio 11 d. Lisabone ir patvirtinta NATO vyr. Būstinėje Bruselyje spalio 26 ir 27 d.d. Prieš tai, spalio 25 d., Kampelmanas buvo susitikęs su sovietų delegacijos vadu užs. reikalų viceministru A.G. Kovalevu. Oficialiai, žinoma, ne dėl to, bet tik aptarti JAV nepasitenkinimą dėl žmonių teisių nepaisymo Sovietijoje.

Visų tų pasitarimų pasėkoje Konferenciją atidarydamas pirmininkaujantis Danijos delegatas T. Rechnagel Vakarų Europos Bendruomenės vardu pasiūlė į konferenciją uždaran- tį komunikatą - dėl to faktinai

(Nukelta į 2 psl.)

Kun. J. Prunskis ir dr. L. Kriaučeliūnas su M.M Kampelman, JAV delegacijos Madrido konferencijoje pirmininku.

SAVAITINĖ POLITIJOS Apžvalga

Palestinos klausimo sprendimo ieškant. - Trumpa, bet kruvina jo istorija po Pirmojo pasaulinio karo.

Izraelio greita karinė pergalė Libane, įrodžiusi jo karinį pranašumą ir sovietų impotenciją Vid. Rytuose, pastatė Washingtoną į keblią padėtį. Iš vienos pusės - malonu, kad amerikiečių ginklai pasirodė pranašesni ir jų klijentas stipresnis, iš kitos - verčia ką nors tuojau daryti, kad tokią retai pasitaikančią progą išnaudoti. Atrodo, kad dabartinė Washingtono administracija taip ir mano, bei yra pasiryžusi iki metų pabaigos priversti prie visų svetimų kariuomenių pašalinimo iš Libano, o po to - kaip nors išspręsti tai, ko prieš ją negalėjo padaryti Londono vyriausybė. Jai atitenka 'pirmapradė nuodėmė' už visos problemos atsiradimą, nes ji 1916 m. Balfouro deklaracija pažadėjo leisti žydams atstatyti - tuo laiku dar neaiškios formos - Palestinoje savo tėvynę ir, Turkijai subyrėjus, savo valdžion perėmė visą Arabijos pusiasalį, pagal ankstyvesnį slapta susitarimą tik mažą jo dalį (dabartinį Libaną ir Siriją) perduodama Prancūzijai.

Britų akyse tas jų pažadas žydams neturėtų piktinti arabų, nes - palyginti su visa Arabija - žydų tėvynei numatyta teritorija sudarė tik mažą kam pelį žemės. Gi apie palestiniečius, kaip apie atskirą tautą, tada dar niekas nebuvo girdėjęs. Tiesa, tautų apsisprendimo teisės skelbėjas, JAV prezidentas T.W. Wilson - kažką įtardamas - į Palestiną pasiuntė du savo patikėtinius Henry C. King ir Charles Crane. Grižę jie pareiškė, kad arabai niekada nepriims Balfouro deklaracijos ir kad - tokie susipratę, kaip Palestinos gyventojai - niekada nesutiks su neribota žydų imigracija į jų kraštą, kada galutinas tikslas yra Palestiną paversti grynai žydų valstybe. Tas raportas oficialiai niekada nebuvo paskelbtas. Britai ir prancūzai atsiskė su Wilsono pasiuntiniais bendrauti ir jų išvadas iš anksto pavadino 'klaidingomis'.

1921 metais sionistų dvylik-tasis kongresas nutarė emigraciją į Palestiną visomis jėgomis padidinti, nekreipdami dėmesio į vokiečių sionisto ir filosofo Martin Buber išpėjimą, kad 'geriau Palestinos arabus pasikviesti talkon kaip sąjungininkus, negu paversti juos priešais'.

Tačiau nuo 1919 iki 1923 metų į Palestiną įvažiavo viso 35,000 žydų. Tai sudaro vos 5% visų, tasyk iš Rytų Europos emigravusių žydų, kurių dauguma veržėsi į Ameriką. Iki 1929 m. imigravusių į Palestiną žydų skaičius siekė 120,000, t.y. maždaug tiek pat, kiek žydų tuo laiku įvažiavo į Prancūziją ir D. Britaniją.

Kaip žinia, britai Palestiną valdė kaip savo mandatą. Pradžioje joje gyveno apie 80,000 žydų, tiek pat krikščionių ir maždaug dešimtį kartų daugiau arabų, kurie, pagal valdžios raportą, 'yra iš viso silp-

ni, gi Palestinos arabai, kaip tokie, vargiai ar egzistuoja'.

Arabai, kaip Palestinos tauta, 1921 metais pradėjo organizuoti didysis Jeruzalės mufti Hadž Mohamed Amin el-Huseini, priklausęs vienai seniausių arabų šeimų. Susilyginti su daug mažiau skaitlingais žydais jis tačiau negalėjo. Konfliktas pasmarkėjo žydams pradėjus pirkti žemę ir kurti joje savo naujokynus. Prasidėjo susišaudymai, pareikalavę daug aukų iš bandančių palaikyti tvarką britų, žydų ir arabų.

Sionistai turėjo dėl ko skubėti. Atrodė, kad Vokietijoje netrukus galėjo įsiviešpatauti naciai, o Vokietijoje buvo apie pusė milijono žydų. Kai Hitleris atėjo valdžion, prasidėjo masinis žydų bėgimas. Tarp 1933-35 metų į Palestiną atvyko 149,076 legalių ir turbūt apie 50,000 nelegalių emigrantų. Pradžioje Hitleris leido žydams važiuoti į Palestiną.

Slaptu susitarimu su sionistų organizacijomis, į Palestiną išvažiavo 52,000 Vokietijos žydų. Sionistai už tai atšaukė savo skelbiamą boikotą vokiečių prekių ir užpirkė Vokietijoje žemės ūkio mašinų milijono markių sumai. Tie pinigai buvo paimti iš konfiskuotų žydų kapitalų Vokietijoje, kurių savininkams už tai buvo pažadėti butai ir darbas Palestinoje. Kurį laiką emigrantai iš Vokietijos sudarė ketvirtadalį visų Palestinos žydų. Bendra tokių biznių su naciais apyvarta pasiekė 120,000,000 markių.

Santykiai tarp žydų ir arabų blogėjo. 1935 m. tūlas pamokslininkas Kassim suorganizavo apie 2,000 partizanų, veikusių penkiukėmis. Britai ji nušovė, Kassimo suorganizuotas sukilimas nuėjo niekais. Po to, mufti el-Huseini šaukėsi kitų arabų talkos.

Britai atgabeno 28,000 naujų karių. Be to, kadangi jie mokėjo tam tikrą duoklę praktiškai visiems arabų valdovams, jie galėjo juos 'paspausti', kad tie sulaukytų savanorius palestiniečių talkai, už tai pažadėdami paieškoti kokio taikingo sprendimo. Kaip paprastai, jie tam reikalui sudarė specialią komisiją, kuri gavo pavadinimą gavo iš jos vadovo. Toji 'Peel' komisija nutarė, kad geriausia būtų Palestiną padalinti tarp žydų ir arabų. Pirmieji, kurie jau sudarė 30% visų gyventojų, buvo nusipirkę maždaug 6% viso krašto žemės, turėjo gauti šiaurinę krašto dalį. Arabų apgyventa teritorija turėtų būti sujungta su britų po karo sudaryta Transjordanijos valstybe. Britai sau pasilikę Jaffos uostą ir iš jos einančią žemės juostą į Jeruzalę ir Betliejų.

Arabai komisijos pasiūlymą griežtai atmetė, o žydai buvo suskile. Kai kurie jų vadai - kaip Ben Gurion ir Weizmann - buvo už tai, kad su komisija sutikti: šiaip ar taip, tai būtų nepriklausomos valstybės pra-

džia. Tuo tarpu kiti, vadovaujami Zabolinskio - griežtai pasipriešino: 'Sutikti tik su Palestinos kampu, su kantonu - niekados! Tai būtų išdavimas!'

Vėl prasidėjęs arabų sukilimas ir generalinis streikas, suparalizavęs vienintelį Jaffos uostą, žydams davė progos pastatyti naują uostą savo valdomoje teritorijoje - Tel Avivą iš kurio jie galėjo susisiekti su visu pasauliu. Sukilėliams pralaimint, mufti pabėgo į Vokietiją, kur 1941 m. jį priėmė pats Hitleris, nors arabai - kaip ir žydai - yra semitai. Tada mufti Huseini buvo reikalingas Hitleriui kaip sąjungininkas. Dargi jis net buvo, kaip germanas, blondinas (tiesa, tamsus) ir mėlynom akim.

Pagal Hitlerio susitarimą su Mussolini, arabai turėjo būti palikti italų įtakoje. Tačiau, tiems kariauti nesisekiant, patys vokiečiai pradėjo daryti planus, kaip permesti karo veiksmus į arabų teritorijas. Mufti manė, kad vokiečiai per ilgai galvoja ir bndė juos supiudyti su italais. Tai nepatiko nei vieniems, nei kitiems.

Tuo tarpu britai, karo spaudžiami, pradėjo daugiau bendrauti su žydais, kviesdami juos į kovą prieš arabus. Tasyk karo mokslo pas britus išmoko vėlesni Izraelio vadai: Dajan, Allon ir Sharon. Kai 1939 metais sukilimas buvo numalšintas, arabų aukų skaičius siekė 3,000 užmuštais ir 2,000 sužeistais; 110 arabų buvo pakarti, 6,000 sėdėjo kalėjimuose ar koncentracijos lageriuose.

Norėdami kraštą nuraminti, britai vėl sudarė naują komisiją, kuri rekomendavo krašto nedalinti, bet tik duoti autonomiją ir žydams ir arabams, tačiau žydų imigraciją apriboti 75,000. Žydai tą planą griežtai atmetė, tačiau prasidėjęs karas, o ypač gen. Romelio Siaurės Afrikos armijai atsiradus vos 800 km. nuo Tel Avivo, jie vėl surado bendrą kalbą su britais, kurie flirtavo ir su arabais. Kad atimti iš Prancūzijos Vishy vyriausybei atitekusių Libaną ir Siriją, britai psiuntė į ten savo suorganizuotą 'Arabų Legioną', o su jų pačių 9-ta armija žygiavo ir 'Žydų Brigada'. Joje kovodamas vėlesnis Izraelio karo vadas Dajan prarado savo akį.

Kai žydų talka mūšiuose nebebuvo reikalinga, britai pradėjo griežtai reguliuoti žydų įvažiavimą. Net jau nelegaliai įvažiavusius jie pradėjo tremti į Kiprą, bei Indijos van denyne esančią Mauritius salą. Žydai tuo laiku jau buvo gerai suorganizavę savo karinę organizaciją Haganah, be kurios dar veikė kelios 'autonominės' partizanų grupės. Vienai jų - 'Irgun Zvai Leumi' - vadovavo tūlas ateivis iš Lenkijos, Menachem Begin.

Beginas, gimęs Brest Litovske, vokiečiams artėjant pabėgo į Lvovą, o iš ten - į Vilnių. Čia jis buvo sovietų suimtas ir

Iš kitos pusės

Kurį laiką atrodė, kad visiems mūsų ginčams tems baigia išsekti. Bet štai AKIRACIAI pasikalbėjimu su JAV LB pirm. A. Gečiu iškėlė Lietuvos diplomatinio atstovavimo klausimą. Tiesą sakant, tas klausimas nėra visai naujas, tik užmirštas. VLIKO politikams siekiant egzilinės vyriausybės statuso, jiems atrodė, kad ir Lietuvos diplomatai turėtų jiems paklusti ir būti jų skiriami. Būsimieji akiratininkai tada buvo diplomatų pusėje. Na, panašiai ir Pasaulio Bendruomenė būtų patenkinta išgijusi savo ambasadorius. Tačiau platesnėje mūsų visuomenėje jau seniai yra išgalėjusi nuomonė, kad kol Washingtonas toleruoja Lietuvos diplomatus, tuo galima tik džiaugtis. Vis šioks toks valstybės simbolio išlaikymas.

Gečys aiškina:

'Mūsų diplomatai ir jų patarėjai turi tendenciją ... nepripažinimo politiką vertinti Vienos konvencijos ir ... reguliavimo užs. diplomatams šviesoje. Jie nenori ar nepajėgia išsamiškai, kad nepripažinimo politika ... remiasi ne ten surašytu smulkiu šriftu, bet iš JAV INTERESŲ ISPLAUKIANCIU palankumu pavergtoms Pabaltijo tautoms.'

Pakutinis teigimas yra teisingas. Diplomatiniam protokole paprastai galima rasti kokią išėitį, patenkinančią svarbesnius valstybės interesus. Tačiau Gečio teigimas, kad to nesupranta dr. S. Bačkis ir A. Simutis, yra iš pirmo išlaužtas. Atvirkščiai, ne tik dr. S. Bačkis, bet ir jo pirmtakūnų laikymasis vadinamo 'low profile' išplaukia iš ištikinimo, jog jokia konvencija neišgelbės jų postų, jei tai prieštarautų JAV interesams. Buvo laikai, nors Gečys nenori jų prisiminti, kada koks nors išsišokimas galėjo paskatinti Valstybės D-tą paieškoti kokio kabliuko nepripažinimo užbaigimui. Pavyzdžiui, kad ir Carteriui bučiuojantis su Brežnevu toje pačioje Vienoje.

Tiesa, Carteris po invazijos į Afganistaną sovietais nusivylė, o po jo atėjęs Reaganas užtraukė visai mūsų ausims tinkančią melodiją. Bet kiek laiko ją dar girdėsime? Paskutinių rinkimų rezultatai kalba už tai, kad susitaikymo su sovietais tema ne tik gali būti, bet greičiausiai ir bus sekančių rinkiminių debatų tema. (vm)

ištremtas į Pečiorą, Siaurės Rusijoje. Vokiečiams užpuolus ir Sovietiją, Beginas sugėbė 1942 m. iš jos išvažiuoti, kaip ... savanoris į Andersono armiją, organizuojamą Anglijoje. Ten važiuodamas - per Kaspijos jūrą ir Iraną - jis pateko į Palestiną, į kurią britai kaip tik buvo itin griežtai suvaržę žydų įvažiavimą. Girdi, jau ir be to Palestinoje esą 21,000 žydų bedarbių. O be to, tarp žydų gali būti ir daug ... vokiečių agentų.

Išjungęs į žydų pagrindžio veiklą, Beginas apkaltino britus tyčia neleidžiant žydams įvažiuoti, kad jų ... daugiau išžudytų Hitleris.

Savo organizacijos vardu, 1944 m. vasario 1 d. Beginas paskelbė D. Britanijai karą.

Kaip žinia, Beginas pereitą ketvirtadienį turėjo atvažiuoti į Washingtoną. Gruodžio 21 dieną ten pat atvažiuos ir Jordanijos karalius Husseinai. Laukdami tolimesnių įvykių, sekančiame Nr. prisiminsime Palestinos istoriją nuo antrojo pasaulinio karo pabaigos.

Brežnevui mirus...

(Atkelta iš 1 psl.)

konferencija dabar ir susirinko - įrašyti, kad darbininkai turi teisę steigti nepriklausomas unijas, piliečiai turi ne tik teisę, bet ir pareigą sekti Helsinkio Akto nuostatų laikymąsi, religijos laisvę liečiantieji paragrafai turėtų būti stiprinti ir paryškinti, pripažinta teisė lankyti svetimų valstybių ambasadas be leidimo, nustoti trukdyti radio transliacijas iš užsienio ir t.t.

Zinoma, lenkų delegatas dėl visų įvykių Lenkijoje apkaltino JAV. Sovietų delegatas, šitas eilutes rašant, dar nebuvo priėjęs prie žodžio.

Kad Brežnevas nenorėjo atsakyti nuo savo paties užsidėto taikos laurų vainiko, parodo staigus sutikimas popiežių išleisti į Lenkiją sekančių metų birželio mėn. Atrodo, kad tai prisidėjo prie Solidarumo šauko to išėjimo streiko pereitą trečiadienį nepasisekimo ir kiek sumaišė pradėto žaidimo kgrtas.

Brežnevo mirtis, prasidėjusio JAV-Sovietijos atlydžio nestabdė. Atrodo, kad jo pakeitimas pajėgesniu asmeniu procesas prasidėjo jau šių metų pavasarį, gegužės mėnesį, kada ideologo Suslovo postas buvo atiduotas Andropovui, kurio sūnus yra Madrido konferencijoje sovietų delegacijos narys. Labai greitas ir sklandus jo išrinkimas kompartijos generaliniu sekretoriumi tai paliudija. Daliniu įrodymu gali patarnauti ir Walesos paleidimas jau Brežnevui mirus.

Tokių būdu Lenkijos vyriausybė bus bent iš dalies išpildžiusi tris vakarų reikalavimus: patvirtina religijos laisvę pakviesdama popiežių; paleido Walesą ir dar žada panaikinti karo stovį.

Aišku, tai daugiau formos, kaip esmės dalykas. Koks yra skirtumas ar yra karo stovis ar ne, jei saugumas gali suimti kiekvieną žmogų?

Tačiau labai norint - o tokio noro Vakaruose netrūksta - čia galima įžiūrėti palankų sovietams mostą. Už tat nestebėtina, kad šeštadienį prezidentas Reaganas paskelbė sovietams uždėtą ūkinių sankcijų atšaukimą.

Nuotaikas Amerikoje paryškina pasigirdusi prezidento Reagano kritika už asmenišką nevykimą į Brežnevo laidotuves.

Prezidento Reagano politinis instinktas buvo sveikesnis. Rankos paspaudimu ir šypseną užsigrūdinusio aparachiko nusistatymo nepakeisi. Bet 'Business as usual' grįžta.

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVA

P. O. BOX 03206
CLEVELAND, OHIO 44103
TEL. (216) 431-6344

6116 ST. CLAIR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: VYTAUTAS GEDGAUDAS
DIRVA (USPS 157580)

POSTMASTER: Send address changes to DIRVA,
6116 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio 44103.

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio. Published Weekly by American Lithuanian Press Radio Ass'n. VILTIS Inc. Subscription per year \$17.00. Single copy 35 cents.

• Prenumerata metams \$17.00, pusei metų \$9.00 • Atskiro numerio kaina 35 centai • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomone • Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant • Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

AUŠROS METAI

1883 metais AUSRA nenukrito iš dangaus, kaip MANA anais bibliniais metais. Tai buvo ilgų metų ir neatlaidžių pastangų darbo vaisius. To meto sąlygomis, Aušra atliko milžinišką vaidmenį, suburdama šimtinę bendradarbių ir žadindama tautinę sąmonę plačiojoje lietuvių visuomenėje. Aušros gimimas neatskiriamai surištas su dr. Jono Basanavičiaus asmeniu ir siekiu turėti lotyniškais rašmenimis spausdintą lietuvių kalbą laikraštį. Basanavičiaus pastangos Aušrą išlaikyti tik lietuvišku laikraščiu, vengiant pasisakymų prieš rusų administraciją ir lenkinimą, neliesti partinių lietuvių sambūrių ir bažnyčios, nepatenkino kai kurių bendradarbių. Dr. J. Basanavičiui gyvenant toli nuo leidyklos ir negalint kontroliuoti kiekvieną rašinį, techniškieji redaktoriai neišlaikė neutralios linijos ir įnešė nepasitenkinimą bendradarbių tarpe. Mažėjant bendradarbių skaičiui, mažėjo prenumeratoriai, mažėjo ir finansiniai ištekliai, privedę prie Aušros užsidarymo 1886 metais.

Lietuvių tautos atgimimas neatskiriama surištas su Aušros laikotarpiu, nes buvo praveriti vartai lietuviškai raštijai į plačiąją lietuvių visuomenę. Nors Aušra ir užsidarė, bet lietuviai jau nebemokėjo gyventi be lietuviško laikraščio ir netrukus pasirodė nauji.

Aušros bendradarbių tarpe buvo daug jaunų žmonių, kurie aktyviai dalyvavo ir Lietuvos nepriklausomybės atstatymo darbe.

Minint Aušros šimtmetį, reikia palyginti ano ir šio meto lietuvių spaudos padėtį. Nors ok. Lietuvoje yra leidžiami lietuvių kalba laikraščiai, bet jų turinys persunktas rusiškai komunistine propaganda, neatitinkančia lietuvių tautos dvasiai. Aušra buvo spausdinama pogrindyje - Mažojoje Lietuvoje, kaip ir šiuo metu lietuvių patriotų yra leidžiami pogrindžio leidiniai - Lietuvos katalikų bažnyčios KRONIKA AUSRA, VYTIS, PERSPEKTYVOS, PASTOGĖ ir daugelis kitų. Idomu, kad to paties pavadinimo pogrindžio leidinys Aušra eina pirmtakūnės pėdomis ir žadina laisvės viltį. Kai kuriuos pogrindžio leidinius PLB valdyba yra perspausdinusi ir paskleidusi lietuvių tarpe, o Aušros jau ke-

N. 1

AUSZRA,

Laikrasztis, isleidziamas

Dra. Bassanawiczin.

A. aspersa "luteola" Regalado; 30 birds. *aspersa* formae *luteola* introduced to R. September 10, 1942.

First: *as* male apr 12 N 10 M 10 W 10
and 1/2 male apr 8 N 10 M 10 W 10
and 1/2 male apr 8 N 10 M 10 W 10

A. pinnatifida (Swainson) *aspersa* "pinnatifida" Swainson; 40 birds. First: *as* male apr 12 N 10 M 10 W 10
and 1/2 male apr 8 N 10 M 10 W 10

A. pinnatifida (Swainson) *aspersa* "pinnatifida" Swainson; 40 birds. First: *as* male apr 12 N 10 M 10 W 10
and 1/2 male apr 8 N 10 M 10 W 10

turis tomas - 20 numerių - išleido Akademinės skautijos leidykla. Dabartinius pagrindinio leidinius reikia skleisti plačioje lietuvių visuomenėje. Spaudoje jau pasigarsino, kad numatoma perspausdinti visus Aušros numerius ir supažindinti lietuvišką visuomenę su ano meto problemomis. Reikėtų su Aušromis supažindinti lit. mokyklų mokinius, kad realiai pajautų ano meto lietuvių pastangas išlaikyti lietuvių kalbą.

Lietuvių laikraščių padėtis laisvajame pasaulyje turi panašumo to meto lietuvių pastantangomis turėti laikraštį savo kalba. Nors laisvajame pasaulyje pasklidę lietuviai turi pilną laisvę leisti lietuvių kalba laikraščius ir knygas, bet dėl mažėjančios bendradarbių ir prenumeratorių skaičiaus siaurina savo veiklą. Lietuviškos raštijos svarba lietuvių bei išlaikyti ir laisvei atgauti yra nepamainoma. Be lietuviškų laikraščių, žurnalų ar knygų, lietuvių organizacinė veikla susilpnėtų ir negalėtų atlikti pasiimtos misijos.

Aušra mums primena ir lietuvių kalbos mokėjimo svarbą, nes be kalbos neįmanoma išlaikyti lietuviybę, pažinti lietuvių kultūrą, papročius ir gyvenimo būdą. Lietuvių kalbos silpnėjimas priaugančio jaunimo tarpe veda prie lietuviybės išlaikymo mažėjimo ir lituanistinių mokyklų sunykimo.

Pirmojo lietuvių kalba išleis to laikraščio Aušros šimtmečio paminėjimą reikia panaudoti lietuvių rašties atgaivinimui ir pakėlimui.

A. Juodvalkis

Daugelio žmonių su mirtimi pėdsakai nesibaigia pasaulyje. Žmogaus nuopelnus savo tautai bei žmonijai net mirtis neįstengia atimti. Jų mintimis jų idealais ir po mirties gyvena tauta. Vadinas, jų gyvenimas nesibaigia su mirtimi. Prie tokių buvo ir Juozas Tūbelis.

Jis gimė 1882 m. balandžio 18 d. Rokiškio apskr., Panemunėlio valsč., Ilgalaukių kaime. Pradžios mokslą jis gavo Panemunėlio mokykloje. Ją baigęs, įstojo į Mintaujos gimnaziją, bet iš jos, kad atsisakė rusiškai melstis, buvo išvartytas, todėl J. Tūbelis 1898 metais įstojo į Liepojos gimnaziją, kurią po ketverių metų sėkmingai baigė. Jis norėjo tapti gydytoju, kad galėtų įsikurti ir dirbti gimtame krašte. Tuo tikslu jis Varšuvos universitete pradėjo studijuoti medicinos mokslus. Ten išbuvęs vienerius metus, pajuto, kad geru gydytoju būti negalės, nes šiai profesijai netinka jo būdas. Be to, tada Varšuvos universitete kilo studentų riaušės, dėl kurių su kitais J. Tūbelis iš universiteto buvo pašalintas. Kitais metais Rygos politechnikume ėmė studijuoti žemės ūkio mokslus, kuriuos baigė 1908 m. pavasarį, gaudamas agronomo vardą ir teises.

Dar moksleivių būdamas jis pasižymėjo kaip užsi-
spyręs, atkaklaus būdo, va-
lingas, ryžtingas ir gilaus
lietuviško sąmoningumo.
Jokių kliūčių, kurios caro
laikais buvo atsistojusios
skersai jo gyvenimo kelią
nebojo.

Anuo metu agronomijos mokslas nebuvo populiarus, todėl agronomo vietą gauti buvo gana sunku, juo labiau gimtame krašte. Tada jis norėjo patekti į kurią Lietuvos gimnaziją dėstyti gamtos mokslų, bet nei Vilniuje, nei Šiauliuose mokytojo vietos negavęs ir kurį laiką padirbėjęs Vilties redakcijoje, nuvyko į Rygą ir ten daugiau kaip metus mokytojavo įvairiose mokyklose. 1909 metais jis grįžo Lietuvon ir dirbo Kauno, Raseinių ir Šiaulių apskričių žemės tvarkymo komisijose. Šiauliuose jį užklupo Didysis karas, 1916 m. J. Tūbelis buvo mobilizuotas rusų kariuomenėn, bet po metų išėjo atsargon ir ligi 1918 m. pradžios dirbo Varonežo švietimo komisijoje, kuri leido lietuviškas knygas ir mokykloms vadovėlius.

Kuriantis Nepriklausomai Lietuvai jis 1918 m. pradžioje grįžo į Vilnių. Iš pradžių jis dirbo "Lietuvos

pradžią jis dirbo "Lietuvos

Juozas Tūbelis

Aido" redakcijoje, redaguodamas žemės ūkio" priedą. Tuo pačiu metu bendradarbiavo prie Lietuvos Tarybos išikūrusioje švietimo komisijoje kurioje sudarėnėjo žemės ūkio ir kitų mokyklų programą. Jam buvo pavesta suorganizuoti Dotnuvos žemės ūkio Akademiją, tačiau šio darbo imtis J. Tūbeliui neteko, nes jam reikėjo perimti visos jaunos valstybės žemės ūkio vadovavimą, t. y. 1918 m. lapkričio 11 d. Juozas Tūbelis buvo paskirtas pirmuoju Lietuvos žemės ūkio ministru. Nuo to laiko kelioje ministrų tarybose jis ėjo ministro pareigas: II-je ministrų taryboje — žemės ūkio ministras, IV-oje taryboje — švietimo ministras, V-oje taryboje — žemės ūkio ir švietimo ministras. XIV-oje taryboje — finansų ministras. Nuo 1929 m. rugsėjo 24 d. ligi 1938 m. kovo 25 d. Juozas Tūbelis buvo ministras pirmininkas ir, taipogi finansų ministras. Pasitraukęs iš pareigų (ministro pirmininko), jis kurį laiką dar buvo žemės ūkio ministru, o nuo 1938 m. rugsėjo 27 d. ligi mirties (mirė 1939. 9. 30) Lietuvos Banko valdytoju. Toks jis buvo stambi asmenybė tiek visuomeniniame, tiek valstybiniame politiniame gyvenime.

Juozas Tūbelis įdėjo daug darbo ir energijos, keldamas prieškarinį Lietuvos krašto žemės ūkį. Pavyzdžiui, Alytaus, Kauno, Raseinių, Šiaulių ir kitų apskrčių senieji ūkininkai ir dabar dar atsimena, kiek J. Tūbelis sielodavosi jų reikalais, kiek jis jiems ir savo iniciatyva parūpindavo įvairių mašinų, geresnių sėkly, veislinių gyvulių, jis dar rūpindavosi pas ūkininkus steigti javų valymo punktus ir t.t. Pasak kan. A. Karoso apie tuometinę J. Tūbelio veiklą: "Aš jį atsimenu mieste gatvėje dažnai besikalbantį su ūkininkais. Visados rūpestingas

savo pareigoms. Tais laikais lietuviai inteligentai susitikę kalbas pradėdavo ir baigdavo tautiškosios veiklos temomis. J. Tūbelis visados kalbėdavo apie ūkininkų reikalus. Jis ir naudojo visas progas lietuviams ekonomiškai stiprintis. Tiems tikslams jis sukaupu išnaudojo visus tuos galimumus, kokius tais laikais turėjo apskrities žemės tvarkomosios komisijos būtinasis narys”.

Prieskarinė J. Tūbelio veikla Lietuvos ūkininkams buvo tiek gerai žinoma, kad kai Marijampolės "Žagrės" draugija nutarė įsteigti Lietuvoje pirmąją žemės ūkio mokyklą, tai J. Tūbelį išrinko jos direktorium, tačiau rusų įstaigos to išrinkimo nepatvirtino, o mokyklos stegėjams pranešė šią nepatvirtinimo priežastį: "J. Tūbelis didelis lietuvis patriotas, tose pareigose negalima jo tvirtinti".

Tačiau kur kas didesni Juozo Tūbelio nuopelnai yra jau Nepriklausomos Lietuvos žemės ūkiui. Tapęs pirmuoju žemės ūkio ministru, jis suorganizavo žemės ūkio ministeriją, kuriai vadovaudamas, gelbėdavo Lietuvos miškus ir kitokį turtą nuo okupacinės valdžios naikinimo. Jis energingai rūpinosi paruošti žemės ūkio specialistų: agronomų, kultūrtechnikų ir kt. Tuo tikslu Kaune, Dotnuvoje ir kitose vietose organizavo įvairius kursus, steigė žemės ūkio vidurines mokyklas, rūpinosi žemės ūkio kultūra ir propaganda, o, svarbiausia, išleido daug reikšmingų įsakymų, kuriais buvo kuriamas ir tvarkomas pagrindinis mūsų krašto žmonių verslas — žemės ūkis.

1920 metais pasitraukęs iš vyriausybės, jis irgi nenutolo nuo Lietuvos ūkio ir ūkininko. Jis organizavo žemės ūkio kooperatyvus ir jų sąjungą "Lietūki" jis ėmėsi steigti žemės ūkio Rūmus, jis, rūpindavęs krašto ūkine gerove, daug prisidėjo prie įsteigimo tokių stambių ūkinių organizacijų, Pieno centro ir Maistas. Be to, jo iniciatyvos ir pastangų dėka, švedai mums suteikė stambių kreditą veislinių gyvulių ir žemės ūkio mašinų importui. Tad jis yra vienas didžiausių mūsų žemės ūkio kultūros ir politikos kūrėjų, nuolat nustatinėjęs šio verslo naujas modernias kryptis.

Taipogi J. Tūbelis rimtu nuopelnų turi ir Lietuvos švietimo darbe. Tapęs švietimo ministriu, jis nuolat rūpinosi, kaip pakėlus krašto švietimą, kokio tipo mo-

(Nukelta į 4 psl.)

REIKALAUJA SUSTABDYTI RUSIFIKACIJĄ...

(Atkelta iš 1 psl.)

dinamam gaivalui, sudaro sąlygas pvojingam rasizmui. Tuo pat metu nerusiškų tautų kalbos ir kultūros nuosekliai menkinamos.

Nemažesnę grėsmę nerusiškų tautų egzistencijai sudaro sistemingas svetimų tautų žmonių, vyriausiai rusų, kurdinimas jų kraštuose. Salia daugelio kitų priemonių, ypač besaikiš pramonės skatinimas išaukia darbo jėgos paklausą, kuri toli pranoksta atitinkamos šalies pajėgumą. Dirbtinai sukeltam nepritekliui užpildyti krašte masiškai kurdinami daugiausiai rusai, kuriems, be to, teikiamos įvairios pirmenybės.

Centrinės planavimo įstai gos Maskvoje ypač pasirinko nutautinimo tikslais didžiuosius miestus. Tėkios politikos pasėka yra ta, kad beveik visose atskirų sovietinių sąjunginių ir autonominių respublikų sostinėse įkurdinta tokia rusų daugybė, jog daugelyje vietovių jie sudaro net gyventojų daugumą. Dėl sistematingo svetimų tautų žmonių, pirmoje vietoje rusų, antplūdžio, pagal 1979 m. gyventojų surašymą, vietinių gyventojų nušimtis Kazachijos sąjunginėje respublikoje sumažėjo iki 36%. rusai ten sudaro 40.8% Latvijoje latvių nušimtis nukrito iki 53.7% (rusai ten sudaro 32.8%). Estijoje yra estų 64.67%, rusų - 27.9%; Ukrainoje - 73.6% ukrainiečių, 21.1% rusų ir t.t.

Steigiant krašto poreikiams svetimas didžiules įmones, dargi dažnai pereinančias į gigantomaniją, nerusiškos sovietinės respublikose sudaroma kolonialinė priklausomybė žaliavos tiekimo, tiek ir gaminių paskirstymo požiūriu.

Daugelyje vietų nerusiškų tautų gamtos turtai centrinių planavimo įstaigų be atodairės naudojami visiškai neatsižvelgiant į gamtos aplinką. Taip pat vakarų pasaulyje didelį susidomėjimą sukėlusios dujų atsargos dažniausiai slūgo Sovietijos nerusiškų tautų teritorijose. Iš šių gamtos turty gavybos plaukiantis svetimos valiutos srautas tarnauja tolesnio sovietinio ginklavimo reikalams ir kolonialiniam režimui išlaikyti. Iš patikimų šaltinių turima žinių, kad politiniai kaliniai naudojami darbams, susietiams su dujų vamzdžių klojimu. Lygiu būdu yra tikrai žinoma, kad nerusiškų tautų jaunimas, pašauktas karinės prievolės, siunčiamas į Afganistaną. Nerusiškų tautų teritorijos dažnai naudojamos karinėms bazėms nukreiptoms prieš Vakarų Europą.

Konferencija

1. visu rimtumu kreipia pasaulio dėmesį į Sovietų Sąjungos pavergtų tautų teisę laisvai apsispręsti;

2. reikalauja, kad sovietų vadovybė tuojau pat sustabdytų nerusiškų tautų rusifikacijos politiką, siekiančią sunaikinti nerusiškų tautų egzistenciją;

3. smerkia išnaudotojišką

Juozas Tūbelis...

(Atkelta iš 3 psl.)

kyklos mums būtų tinkamiausios, sielodavosi dėl švietimo sistemos reikalingumo. Jam būnant ministru, įsisteigė keliasdešimt mokyklų: gimnazijų, mokytojų seminarijų, suaugusiems kursų, jau nekalbant apie pradžios mokyklas. Tuo pačiu metu buvo įsteigti ir Aukštieji Kursai, kurie davė pradžią Vytauto Didžiojo universitetui.

Ryškūs jo nuopelnai yra mūsų krašto finansų tvarkyme. 1929 metais rudenį perėmęs ministro pirmininko ir finansų pareigas, J. Tūbelis tuojau ėmėsi kurti naują Lietuvos finansinę sistemą. Beveik devynerius metus vadovaudamas krašto finansų vadybai, jis taitai pasiekė ir padėjo tvirtus, realius pagrindus.

Jam teko vadovauti tautos ūkiui ir valstybės finansams tais laikais, kai visame pasaulyje viešpatavo ūkio krizė, kuri be pasigailėjimo nuvertino daugelio kraštų valiutas, sutrikdė eksportą ir importą, sužlugdė ūkio gamybą ir t.t. Nors, tiesa, anuomet pajutom krizės našta, tačiau ne taip skaudžiai, kaip kiti kraštai. O tai neabejotinas nuopelnas tuometinio vyriausybės ir tautos ūkio vadovo J. Tūbelio.

Prof. A. Rimkus, kadaise kalbėdamas apie J. Tūbelio nuveiktus darbus, va, kaip apibūdino: "Jei Lietuva, palyginti, mažai buvo paliesta ekonominės finansinės krizės, tai ne dėl to, kad pas mus nebuvo ekonominio dekadentizmo siūlomų ūkio politikos priemonių šalininkų — jų buvo nemažai, — o dėl to, kad visos jų pastangos atsimušdavo į J. Tūbelio, tų laikų finansų ministro, sveiką darbštąs lietuvių ūkininko galvoji-

kolonialinę politiką nerusiškų tautų kraštuose ir

4. kreipiasi į pasaulio visuomenę, primygtinai prašydama paremti Sovietijos nerusiškų tautų teisėtą išsilaisvinimo pastangas.

Luzernas

1982 m. spalio 10 d.

Spaudoje pasizvalgius

Klaidinantys paskaitininko siūlymai

Atsiliepiant (kun. dr. Jurgio Šarauskio paskaitą

Toronto Lietuvių Namuose

A. RINKŪNAS

Negalima nieko turėti prieš kontroversinių minčių kėlimą, jei tai daroma savo laiku, savo vietoje ir jeigu leidžiama tas mintis čia pat diskutuoti. Tų sąlygų nesilaikant, visi kontroversinių minčių kėlimo pliusai prapuola. Lieka tik apgailėtinas erzelis. Tokį erzelį jau antrą kartą kun. J. Šarauskas sukėlė Toronte. Pirma kartą tai buvo Vasario 16-sios iškilmingame minėjime — ne laiku ir ne vietoje. Antrą kartą laikas ir vieta buvo tinkami, bet nebuvo galima ne tik savotiškų paskaitininko minčių diskutuoti, bet netgi žodžiu paklausti. Buvo leista tik pateikti klausimus raštu. Iš tų klausimų paskaitininkas atsakė tik tai, ką norėjo ir kaip norėjo, kaip miglotai praeidamas.

mo būdą. J. Tūbelis buvo tiesus ir viską numatęs ekonomistas-politikas".

Ilgus metus pirmininkaudamas ministrų tarybai, tai buvo jo didžiausias planingas valstybės kūrybos laimėjimas — finansuose, ekonomijoje, vidaus, užsienio politikoje, ryšiomis gijomis persisunkęs jo realusis idealizmas. Jo budrios akys sekė kiekvieną ministeriją ir žinojo kas ir kaip joje daroma. Jis vis stengdavos aprėpti, visur žiūrėti ir negerumus išlyginti. Dirbo su ryžtu ir atsidavimu. Atrodo, kad jam nebuvo laiko ilsėtis.

Išėjęs iš vyriausybės nuleido rankų, bet pasiėmė Lietuvos Banko valdytojo pareigas ir čia vėl įsijungė į pozityvų darbą. Deja, negalėjo ilgai dirbti. 1939 m. rugsėjo 30 d. sunkiumba po sunkia darbo našta ir mirtis išrauna, palyginus dar jauną, vos 57 m. amžiaus ažuolą iš gyvųjų tarpo.

J. Tūbelio nuveiktieji darbai Lietuvai labai dideli. Jis buvo didelis, Lietuvos valstybės vyras, sumaniai vedė krašto politiką tarp neramių tarptautinio gyvenimo bangų. Jis mylėjo Lietuvos žemę ir jos žmones. Ta mieloji gimtoji žemė priglaudė jį savo amžinybėje.

Tačiau jo kilnieji darbai liko Lietuvos istorijoje gyvi.

mas. Todėl tenka vėl eiti į spaudą.

Savo pranešime Toronto Lietuvių Namuose kun. J. Šarauskas apėmė daugelį sričių, šokinėdamas nuo vienos į kitą ir viską grįsdamas tik savo argumentais. Bandysiu tą maišytą sugrupuoti į dvi temas, apie kurias viskas sukosi: a. siūlymas svorio centrą perkelti iš kultūrinės srities į politinę, b. siūlymas sueiti į glaudesnius santykius su Lietuvos raudonaisiais bei okupantais.

Po ilgesnių bandymų esame jau radę tinkamą balansą tarp kultūros ir politikos. Iš vienos pusės Š. Amerikoje sudedame imponantiškas sumas Lietuvos laisvinimo reikalams, iš kitos — dar didesnes sumas sudedame kultūrinei — švietimo veiklai. Skirtumą sudaro tik tai, kad politiniams reikalams sudedamos sumos renkamos centralizuotai ir skelbiamos jas susumuojant, o kultūrinių reikalų sumos sueina iš įvairių šaltinių, nukreiptų į specifinius tikslus — fesitvalius bei šventes, jaunimo kongresus, mokyklas, tautinius ansamblius, premijas, operas, stovyklas, lit. katedrą ir eilę kitų kultūros ir švietimo reikalų.

Visą šią kultūrinę sritį kun. J. Šarauskas siūlo sumažinti iki minimumo ar netgi ir visai išbraukti, visa tai pavadindamas vaikų žaidimu. Lietuvai nieko nereiškančiu. Vieton to kone viską siūlo skirti politinei veiklai, ir tai ne per VLIKą, ALTą ar Bendruomenę, bet per Kalifornijos komitetą. Į mano raštu pateiktą klausimą, ar Kalifornijos amerikiečių firma, su lietuvių pagalba surinkusi žinias apie mūsų politinius veiksnius bei veikėjus, nesusigundys už didesnius pinigus visa tai perduoti raudoniesiems, paskaitininkas atsakė tik vienu miglotu sakiniu. Iš viso atrodo, kad kun. J. Šarauskas laiko visą išeiviją jau nukritusia ir džiūstančia medžio šakele, iš kurios tėra vienintelė nauda — jos pinigas, atiduotinas Kalifornijos "specialistams".

Tai tokia nesąmonė, kurios klausydamas žmogus netiki savo ausimis. Išeivija buvo ir yra ne sudžiūvusi šakelė, bet dar labai gyva Lietuvos medžio dalis, beveik trečdalis tautos, gajai, patriotinė ir už Lietuvą kovojanti jau vien savo buvimu, o jos gyvenimas remiasi ne sauleje samdytų kitataučių "specialistų", bet labai plačia mase, kurią jungia kultūrinė ir švietimo veikla. Ar kun. J. Šarauskas kada nors pagalvojo, koks lietuvių skaičius šiandien dalyvauja mūsų kul-

tūrinėje ir švietimo veikloje? Tūkstančiai. Nukirskime juos, ir kas gi beliks? Kas bežinos apie lietuvių ir mūsų pavergtą tėvynę? Pagaliau — kokį užnugarį tada savo veiklai būtų ir tie už pinigus samdomi "specialistai"?

Santykio su kraštu tema yra jau seniai opi ir svarstoma. Ir šiuo klausimu esame susidarę beveik visiems priimtina linija. Kun. J. Šarauskas, de ja, eina kitu keliu. Jau savo pirmojoje paskaitoje jis metė sunkiai suprantamą mintį, kritikuojančią lankymąsi Lietuvoje pas gimines su dovano mis siūlydamas daugiau domėtis kažkuo kitu. Tada aš tik spėjau, kas būtų tas kažkas kitas. Dabar reikalas paaiškėjo. Kun. J. Šarauskas siūlo sustiprinti kolaboraciją su raudonaisiais ir okupantais. "Kalbėkime su jais geruoju ir derėkimės" — sako jis. Ar ne juokai? Kas gi nežino tų derybų su raudonaisiais? Kas iš to laimi? Atleisk, Viešpatie, jaunam žmogui, kuris, vienerius metus padirbęs prezidento Carterio valstybės departamente, susižavėjo savo šefo taktika atidavinėti raudoniesiems visa, ko tik jie nori. Ne tokį kelią išeivija yra pasirinkusi, ir be reikalo kun. J. Šarauskas bando savo paskaitomis išeiviją nuo jos teisingo kelio nukreipti.

Šią kontroversinę paskaitą Toronte pradžioje organizavo Lietuvių Namų kultūrinės-viomeninės veiklos būrelis. Po kurio laiko jie nustūmė dalį atsakomybės ant Kanados Lietuvių Jaunimo Sąjungos, viešai pasiteisindami, kad jaunimas tokios paskaitos nori. Koks jaunimas? Ar kultūros būrelio žilagalviai? Juk tikro jaunimo salėje kaip ir nesimaitė. Iš Lietuvių Namų valdybos pusės padaryta klaida, leidžiant savo būreliui imtis tokios kontroversijos. Lietuvių Namai turėtų pasilikti partiniu atžvilgiu neutralūs, kaip tai teisingai pastebėjo p. Renkauskas informaciniame LN susirinkime. Dar labiau gaila Jaunimo Sąjungos, kuri neapsižiūrėjo, kur ją partiniai politikieriai stumia.

(Tėv. Žiburiai)

DRIVERS AND OWNERS OPERATORS. Needed to haul foodstuffs on long hauls. Must be 25. 2 yrs. experience with good driving record. Fringe benefits. Weekly pay. SCHULTZ TRANSIT, Box 406, Winona, MN 55987 1-800-533-8116 (46)

Viešėdami Chicagoje aplankykite

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVE —

PARAMA

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIKA

Cia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

KŪRYBA IR MOKSLAS

'SUSITIKIMAS PAMARY'

Angelų mieste Rūta Kleva Vidžiūnienė

Turbūt nė vienas - tebe-skaitančiam ir tebemylinčiam lietuvišką spaudą - nėra svetimas Aurelijos Balašaitienės vardas. Žinojom ją jau seniai, kaip žurnalistę. Rašyti pradėjusi ankstyvoje jaunystėje, pir-

SUTIKTUVĖS

S.m. spalio 31 d. Tautiniuose Namuose virš šimto Los Angeles ir apylinkės lietuvių susirinko Aurelijos Balašaitienės novelių rinkinio 'Susitikimas Pamary' sutiktuvėse, kurias rengė Los Angeles Skautininkų-kių Ramovė.

Ramovės pirmininkė Nelė Mockuvienė, šiltu žodžiu pasveikinusi susirinkusius lietuviškos knygos mylėtojus, apie rašytoją ir jos kūrybą pakalbėti pakvietė Rūtą Klevą Vidžiūnienę, kurios vardas lietuvišką spaudą sekantiems irgi yra nesvetimas. Lietuvių Žurnalistų S-gos narė, buvusi 'Žurnalistų' redaktorė, R.K. Vidžiūnienė yra visos eilės premijų už rašinius laimėtoja, kurių paskutinė - Margučio premija - yra už dar spaudoje nepasirodžiusi feljetoną.

Pradžioje kalbėjoja pamini, kad autorės nėra mūsų tarpe, nes ji kaip tik šiuo laiku Chicagoje, kur statoma 'Vilniaus Pilies Legenda', kuriai Aurelija Balašaitienė yra parašiusi libretą. Savo labai kruopščiai paruoštame žodyje (kuris yra spausdinamas atskirai), Rūta Kleva Vidžiūnienė ne tik supažindino klausytojus su autore ir atskirai palietė kiekvieną novelę, bet kartu pagvildeno ir pačios novelės žanrą, išryškindama jos skirtumą nuo romano ir apysakos, ir užbaigdama susumavo knygos ryškiausius bruožus.

Los Angeles scenoje pažįstama ir mėgiama Violeta Gedgaudienė, giliai įsijautusi, paskaitė ištraukas iš Aurelijos Balašaitienės spaudai ruošiamo poezijos rinkinio, pastebėdama, kad ir eilėraščiai, kaip ir novelių knyga, yra pačios autorės atvaizdas.

Pabaigai, nors būdama toli nuo Los Angelėje susirinkusių susipažinti su jos knyga ir tuo pačiu pagerbti pačią autorę, Aurelija Balašaitienė prabilo jautriu, juostelėn įkalbėtu žodžiu - 'Aš namatau jūsų veidų ... ir jūs nematote manęs ...' ir baigė klausytojus užburiančiu eilėraščiu 'Mano miestas yra pajacas'. Ir tą trumpą tylos akimirka paskutiniam deklamuotam žodžiui nuskabėjus, prieš susirinkusiems pradėdant ploti, kai susitiko jausmo šydu aptrauktos dalyvių akys ir bendrame pritarme linktelėjo galvos, pajuto me tą tikrąjį, jos įkalbėtame žodyje paminėtą, bendravimą su autore. Tą vieną, jausmų sietynu sužvilgėjusį momentą Aurelija Balašaitienė apčiuopiamai ir neginčijamai buvo mūsų tarpe.

Rūta Sakienė

miausia pasirodė 'Vaikų Zodyje' ir 'Moksleivių Dienose'. Vėliau ji irgi nepadėjo plunksnos ir randame ją - Vokietijoje - laikraštyje 'Mintis'. Nuo mažens skautė ir suaugusi liko su skautėmis, domėjosi ir studijavo literatūrą. Clevelande buvo Neringos tunto tuntininkė, Seserijos Vadijos nare spaudos ir informacijos reikalams, nuo 1951 metų pastoviai rašo Dirvoje, taip pat yra 1971 metais laimėjusi Dirvos novelės konkursą. Apie 25 novelės spausdintos Dirvos, Draugo ir Darbininko atkarpose, taip pat straipsniai Tėviškės Žiburiuose ir Moteryje. Kaip ji man rašo, yra keturių vaikų motina, o ypač džiaugiasi tuo faktu, kad štai šioji knyga, kurios pristatymui čia susirinkome, yra pasipuošusi jos dukters Jūratės darbo viršeliu. Autorė dar sakosi turinti spaudai paruošusi du romanus, keletą novelių ir poezijos rinkinį. Tai didelis derlius ir įnašas į mūsų literatūros lobį, juo labiau, kad Aurelija Balašaitienė tuo mums prisistato ir kaip poetė.

Siandienos šventė - tai šios talentingos moters ir drauge veiklios skautininkės - naujai pasirodžiusios knygos 'Susitikimas Pamary' pristatymas. Tai autorės parinktų novelių rinkinys, jos žodžiais - skerspiūvis. Pirmiausia todėl keli žodžiai apie novelės žanrą: kuo ji skiriasi nuo romano ir apysakos?

Naujausiais laikais paplitusi novelės forma šiuo laiku yra ypač populiari skaitytojuose, nes nereikalinga tiek pastangų ir laiko, kaip ilgo romano skaitymas. Šių dienų skaitytojas yra nekantrus, jį nuo knygos bando atitraukti televizija, sportas ir lengva muzika. Vokiečiai tokią novelę vadina 'Kurzgeschichte', anglai - short, ir short-short story. Tai lengvos formos, kondensuotas, trumpas prozos kūrinys, kuriame autorius vengia didesnių nukrypimų nuo savo pasakojimo ir, augant įtampai, veda savo istoriją iki staigos, gali mai netikėtoms, atomazgos. Tai beletristinė miniatiūra, nebajanti griežtų, kompozicinių ir siužetinių reikalavimų, dažnai paimta iš kasdienio gyvenimo, šiek tiek artima net dramai - bent savo įtampa. Kada romanas turi daug veikėjų ir jo įtampa gali nusitęsti metais, novelė vaizduoja koki nors vieną įvykį, nors joje gali būti praeities prisiminimai, čia populiariai vadinami 'flashbacks'. Apysaka gi vadintume jau didesnės apimties beletristinį pasakojimą, vaizdelį, nebūtinai su didėjančia įtampa.

Sitai apsišarvavę šiomis elementariausiomis žiniomis, štai imame į rankas naująją Balašaitienės knygą ir bandome, bent prabėgomis, perbėgti jos puslapius - susipažinti.

Bet paimkim novelės atskirai. Turinio nepasakosiu, nes arba esate knyga skaite, arba

Aurelija Balašaitienė

greit skaitysite, bet pristatysiu kiekvieną temą, ir gal paslėptos minties prasmę.

Stai pirmoji, Ponios Varpūtenės Paslaptis. Temą čia galima apibūdinti taip: visi mes tik žmonės ir mūsų jausmai - kaip pavydas, kerštas, sąžinės graužimas, meilė kitam - atskleidžia kiekviename iš mūsų. Šios idomos situacijos atveju, tai motinos ir dukters pergyvenimų paralelė. Konfliktas čia įvyksta asmens viduje, nors išoriniai personažams nebuvo reikalo daryti sprendimo. Jis nešiojamas pasamoneje metais, bet neišdyla, nenublunka. Jis ypač ryškiai iškylo dukteriai patekus į panašią situaciją, kaip kadaise jos motina.

Dabar antroji novelė - Ir To kių Reikia. Čia plazda, virpa tikėjimas į paprastą, lietuvišką sąžinę. Nors visi žinome, kad daug lietuvių yra tapę niekais dėl asmeniškų patogumų, dėl garbės, bet ... širdyje visgi kažkas mumyse nori tikėti, kad gal ne viską žinome, gal iš tikrųjų taip blogai nėra ... Šioje novelėje lūžis įvyksta žmogaus sieloje, kuriam paraleliai eina ir išorinis - tautų užkariautojų ir užkariautųjų - konfliktas. Tai jautri mūsų istoriškos, netolimos praeities detalė. Čia du buvę draugai susiduria ne tik kaip priešai dėl tos pačios moters, bet ir kaip ideologiniai priešai komunizmo siautėjimo laiku.

Pėdos Sniege - gana jautrus, bet smarkiai sentimentalus vaizdelis iš akimirkos, kada moteriai tenka sukaupti visas jėgas žiūrėti ateitį, o ne į praeitį, nors tokiu sprendimu yra sukomplikuojama realybė. Grynai lietuviškos psichologijos iškarpa, visai neįmanoma tipingai amerikietei ... o gal dabar jau ir mums ...

Laimė Nelaimėje yra viena tų mislingų novelių, kur mislės turi tiek užuominų, kad būtų sunku jų nepastebėti. Istorija dar vienos karo aukos, kuris kenčia nuo amnezijos. Bet istorija, kuri - kaip ir kitos Balašaitienės novelės - išsiriša 'ant geros gaidos'. Balašaitienės žodžiais - 'Aš ieškau beviltiškoje situacijoje vilties kibirkštės, kuri pagaliau

tampa ugniakuru'. Amnezijos auka suranda savo vietą pasaulyje.

Vienas bruožas kartojasi Balašaitienės novelėse (tai romanotiškojo laikotarpio pažymys), kad pagrindiniai veikėjai yra būtinai menininkai, tarsi apie grynai eilinį žmogų rašyti nebūtų verta. Tik menininkai, tariamasi, turi gilią sielos gelmes ir gilius pergyvenimus. Tai, deja, verčia mus priskirti tokias noveles praeities literatūrai, nors jos ir apvelkamos šiandienine kalbos forma.

Raudonas Automobilis. Jau no žmogaus konvulsijos, pereinančio iš paklusnaus, pareigingo giminaičio egzistencijos. Labai dėkingo dėdei už finansinę paramą einant mokslus, - į savystovų suvokimą savęs, kaip atskiro individo, su aistromis, pavydu ir pykčiu. Tai pajutimas savęs, jau ne kaip šeimos nario, bet kaip atskalos kuri buvo priglauta likus našlaičiu. Jautri istorija, drauge kažkur užgriebianti tą amerikietišką užsikrėtimą statusu, prabanga, raudonų sportinių automobilių meile. Gal būt mūsų kartos siaubingi pergyvenimai vis neduoda mums atlaidžių žiūrėti į mūsų naujųjų praturtėjų tuštybę? Manau Aurelija Balašaitienė irgi neabejotinai priklauso prie tos mūsų išeivių kartos, kurie - išėję emigrantų keliu - negali iš savęs išplėsti turėtų pergyvenimų siaubo; žmogaus žiaurumo žmogui; - bet kuri taip pat atvira akim stebi ir stebisi ta mūsų išeivių grupe, kuri nusikratė praeitimi, jos prisiminimais, kurių nekankina filosofiški klausimai, - bet kurie ilgai sukaustytą energiją atgręžė į fizinį patogumą ir akimirkos žvilgesį.

Abejonės Valanda. Smarkios įtampos novelė. Čia Balašaitienė labai vykusiai priverčia žiūrėti beveik iki skausmo pajusti žmonių klatingumą - vien tik tam, kad gale keli paskutiniai sakiniai staiga atneštų netikėtą išlaisvinimą. Labai gera novelė, bent man turbūt geriausiai patikusi, nes nėra atpasakojimo, o įvykis su augančia įtanga.

Kelionė į Niekur. Tai ilgiausia novelė, kurioje tikrumoje daugiausia vietos užima nesibaigia pagrindinio veikėjo pokalbiai su savimi. O kada veikėjas kalbasi apie savo kaltės jausmą su vašingu, jį svečiuosna priėmusiu mažo kaimelio klebonu - tai yra vėl tarsi pasikalbėjimai tryse: klebono žodžiai, to svečio žodžiai klebonui ir svečio vidaus išmetinėjimams sau pačiam, kadangi jis klebonui teisybės nepasako. Įmantriai ir išradingai surišta novelė, o tačiau kas puslapi besikartojantis sielos gelmių vaitojimas - 'O Erika, Erika, kodėl aš tave nužudžiau', 'O Erika, Erika, kad tu būtum šalia manęs' ir panašiai - veikia gana neigiamai, ypač veikėjo charakterio išryškinimui, pristatant jį nerūtingu ir be nugarkaulio. Piešiant Erikos paveikslą - ji net aklam turėjo tapti aiškia, kaip išpaikinta, turtinga ir pilna kvailų kaprizų, garsius vardus besivaikanti vokiečio biznesieriaus dukra! Čia, mano galva, novelės ištesimas iki 72-jų puslapių jai tik pakenkė, tapęs vien skausmingu vaitojimų litanija ir nei kiek nepagilino vadinamo 'punchline' efekto. Gi be to efekto - novelė tampa tik pasakojimu, ne-

(Nukelta į 6 psl.)

AURELIJOS
BALAŠAITIENĖS
novelių rinkinys

SUSITIKIMAS
PAMARY

216 psl. kietais
viršeliais, kaina 8 dol.
Išleido Viltis.

— I Š K I R P T I —

DIRVA

P. O. Box 03206

Cleveland, Ohio 44103

Siunčiu 8 dol. ir prašau atsiųsti A. Balašaitienės novelių rinkinį "Susitikimas pamary".

Pavardė ir vardas

Adresas

P.S. Vilties Draugijos nariams kaina 6 dol.

SUSITIKIMAS
PAMARY
NOVELĖS

AURELIJA BALAŠAITIENĖ

'SUSITIKIMAS PAMARY'...

(Atkelta iš 5 psl.)

žiūrint kaip gabiai supintu. Tačiau - nuomonės skiriasi. Pavyzdžiui, Clevelande kaip tik ta novelė buvo ypač išgirta.

Paskutinioji knygos novelė, Susitikimas Pamary, kurios vardu pavadinta ir visa knyga, paliečia jau daug kartų mūsų išeivijos rašytojų nagrinėtą temą, tai lietuvi-išdaviką savo tautiečių tardytoją ir kan kintoją, komunistų tarną, kurį šioje novelėje jo terorizuoja jaunas tautietis į akis pavadina jį išgamos vardu. Ir turbūt todėl, kad dėl šitokio elgesio mums giliai širdyje neišpasakytai skaudu; kad tokio savęs pardavimo mes - visomis jėgomis nuo komunizmo bėge ir visomis priemonėmis dabar su juo kovoja - niekaip negalime suprasti; ypač tie, kurie augome 'Dievui, tėvynei ir artimui' galvosenoje, kurie su pagarpa ir meile nešėme savo tautos vėliavę ir ištikimybę - tokiu elgesiu baurimės ir stebimės. Gal todėl ir mūsų rašytojai nuolat grįžta į tą skaudų tautos laikotarpį ir rašo apie žmones, kurie ten, namie už gardaus valgio šaukštą ir politruko kepurę parduoda tėvynę ir šeimą - nes mes dar vis stengiamės išspręsti tokio asmens mislę. Taip ir Aurelija Balašaitienė šioje savo novelėje leidžiasi į tokių asmenų vidaus pasaulį, priešais pastatydama herojišką ir žiauriai nukentėjusį partizaną. Si novelė, nors stokojaanti tematinio originalumo, vykusiai duoda mums to laikotarpio lietuviško pasaulio iškarpa.

Dabar, kaip kad įprasta pušiau recenziniuose pristatymuose, dar trumpai susumuosiu šios knygos ryškiausius bruožus.

Pirmiausia - STILIUS. Aurelija Balašaitienė šmaikščiai ir išradingai naudoja daugiausia savo natūraliu, laisvai tekančiu stiliumi, kuriuo pasižymi ir jos gausūs reportažai mūsų laikraščiuose. Ji rašo lengvai - ir ten, kur nėra per daug 'išvykų' į šalį, į praeitį, ypač į graudulį - jos raštai veikia intriguojančiai. Knyga sunku padėti į šalį. Tai labai gera knygos ypatybė. Man asmeniškai, kaip trumputės novelės mėgėjai, geriausiai patiko jos trumposios, šmaikščios ir gyvos novelės, kvėpuojančios ne vakardienos skriaudomis, bet šios dienos problemomis ir jų vykusių suklostymu. Tačiau niekur Aurelijos Balašaitienės stilius nepasidaro sunkus ir nepradedas vilkti kojų.

TEMATIKA IR VEIKEJAI
Cia pakartosiu pačios autorės žodžius: 'Mano knyga yra mano pačios atvaizdas - aplinkos, kurioje augau, kurią mėgstu'. Taigi, tematikoje tas pats lietuviškas žmogus, kuriam gyvenimas iškrečia įvairius pokštus. Savo problemomis mes skiriamės nuo šio krašto žmonių, perėję tokį neeilinį, tokį komplikotą likimo kelią. Mūsų gi kaimynai - daugumoje nebuvo beveik išvažiavę iš savo ramų slėnių, nebuvo tiek daug netekę kaip mes. Todėl ir mūsų literatūra pilna klausimų: kodėl?

Taip pat meilės tema. Cia irgi yra ašis, kuria sukasi kele-

Naujausia knyga svoriui numesti

šiais laikais knygos apie dietą pasidarė Amerikoje labiausiai perkamos knygos. Šiomis dienomis žada pasirodyti dar viena, pavadinta MIZERISKOS ITAMPOS DIETOS. Jos autorius — 5 pėdų ir 11 colių amerikietis, buhalteris, svėręs prieš savo metodo pavartojimą 225 svarus, dabar — tik 125!

Man teko didelis malonumas pasikalbėti su šios knygos autoriumi. Aš jo paklausiau, kaip jis atsiekė tokių rezultatų ir jis man papasakojo štai ką:

— Pradžioje, aš jums galiu pasakyti, kad prieš tai aš bandžiau viską: karbonhidratų dietas, proteino dietas, Pritikino piliules, nuolatinį svorio stebėjimą. Jūs man tik priminkite ir aš, tikriausia, būsiu jau bandęs. Niekas negelbėjo. Po to aš, netikėtai, suradau būdą suplonėti ir tą savo metodą pavadinau MIZERISKOS ITAMPOS DIETA. Mano dietoje jūs visiškai neskaičiuojate kalorijų. Jūs nesirenkate to ar kito valgio ir jūs nekvaršinate sau galvos valgydami tik tris, gerai išbalansuoto

tas novelių: meilės stiprios, akinančios, nebūtinai išmincingos. tas ypač ryšku 'Kelionėje į niekur'.

VEIKEJAI? Jie visi neeiliniai. Aurelijos Balašaitienės vaizduotės draugystėn subėga dailininkai, architektai, profesorai, balerinos. Jų aplinka - štai cituoju: (psl. 57) Valgomajame nedidelis stals, padengtas sniego baltumo staltiese. Neabejoju, kad išrikiuoti stiklai yra tikro kristalo. Sidabrinė žvakidė, šalia trys arbatinės rožės... Rimuk, prašau pilstyti vyną! Mėgstate rausvą ar baltą? Aš rankos mostu parodau į 1972 metų Beaujaulais...

Aišku, yra novelėse ir neturtingu. Bet kaimo čia mes nerasime, nebent aprašant Zemaitijos saulėleidį. Balašaitienė yra miesto žmogus, todėl ji miestą ir aprašo. Tai yra gerai, nes tokios novelės gal bus skaitomos ir mėgiamos mūsų kaimo nemačiusios jaunosios kartos, kuriems lituanistinėse mokyklose gerokai tolimi ir ne suprantami yra senųjų mūsų klasikų raštai, jau vien dėl ūkiškų terminų ir darbų aprašymų.

Kiekvienu atveju, novelių veikėjai gana stipriai, lietuviškai sentimentalūs ir daugumos gyvenimo ašys sukasi apie stiprią meilę. Kaip ir tinka maloniam pasiskaitymui...

Stai, tokia bendra pristatomos knygos apybraiža, nuoširdžiai siūlant su šia mūsų mielos sesės knyga asmeniškai susipažinti ir pasidaryti nuosavas išvadas.

Rūtos-Klevos Vidžiūnienės žodis, pasakytas Aurelijos Balašaitienės knygos 'Susitikimas Pamaryje' pristatyme, Los Angeles Tautiniuose Namuose, spalio 30 dieną.

maisto, kartus į dieną. Jūs net negalvojate apie tai, ką jūs valgysite ir kada jūs valgysite.

— Tai neįtikėtina, — pasakiau aš, — kaip tai viskas pasidaro?

— O, su manimi buvo taip, — toliau pasakojo autorius, — kartą, parėjęs namo iš darbo, atradau ant stalo šitokią žinutę, paliktą mano žmonos: "Mielas Ralfai! Gal tu prisimeni tą pianistą SPA užėjoje, Indianoje, kuris mums taip patiko, kai tu buvai mane išvežęs atšvesti mūsų vedybų sukaktį, tą, kuris paskambino "mūsų abiejų" dainą ir kuriam tu davei 5 dolerių "tipą"? Tai matai, Ralfai, man jis patiko dar daugiau negu tau. Faktiškai, jis man taip patiko, kad aš išsikraustau ir gyvensiu su juo. Linkiu tau laimės. Nora."

— O, tai baisu, — pastebėjau.

— Tikrai taip! Bet tas privedė mane prie mano dietos. Aš buvau visas sukrėstas. Aš buvau giliausioje desperacijoje ištisomis savaitėmis. Vieną dieną aš, netikėtai, susitikau savo draugą ir jis sušuko: "Ralfai, tu nuostabiai gerai atrodi! Aš atsakiau: "Tikrai? Bet aš labai blogai jaučiuosi..."

— Nesvarbu, — pasakė draugas, — kaip tu jautiesi, bet aš tavęs, taip gerai atrodančio seniai nebemačiau! "Tada aš pasisvėriau ir pamačiau, kad aš buvau numetęs net 35 svarus! Matote, kada mane paliko mano žmona, aš buvau tokioje įtampoje, kad aš visiškai negalėjau valgyti. Mano viduriai buvo tarsi užrišti.

— Bet po to — pastebėjau aš — jūs numetėte dar daug daugiau svorio, faktiškai, dar 65 svarus, kaip?

— Teisybė, — toliau pasakojo knygos autorius. —

Po kurio laiko, kada aš jau apsipratau su savo nelaimė ir mano apetitas pradėjo grįžti, sugrįžo ir mano žmona! Ji sakė, kad ji suprato padariusi baisią klaidą. Aš buvau toks laimingas, kad ir vėl pradėjau valgyti ir per savaitę priaugau 10 svarų. Tada ji ir vėl mane paliko.

— O, tai baisu, — įterpiau aš.

— Nevisai. Aš jau nesijaučiau taip blogai antrąjį kartą. Bet kas tikrai uždavė man smūgį per galvą tai žmonos padarytos sąskaitos, kada ji, neva, sugrįžo pas mane. Ji nusipirko visai naują garderobą, puošmenis, buvo išvažiavusi į Bahamas, žodžiu, išvalė visas mūsų bankines sutapas ir aprašė visas mūsų kredito korteles. Aš buvau beviltiškai paskendęs skoloose. Kolektorių sąskaitos plaukė į mane iš visų pusių. Aš pasidariau visiškai psichologinis laužas. Mano nervai pasidarė nežmoniškai įtempti. Per porą mėnesių aš vėl numečiau 40 svarų. Visi, kuriuos aš sutikdavau, man sakydavo komplimentus, kaip puikiai aš atrodas, išskyrus klaidą, aš pradėjau nešioti saulės akinius.

Maždaug tuo pačiu laiku įstaigos vedėjas man pastebėjo, kad mano darbas įstaigoje atliekamas labai nepatenkinamai, kas iš tikrųjų ir buvo. Įtampa ir mizerija mano asmenišką gyvenimą varė mane iš proto. Jis man pasakė, kad jeigu aš nesisutvarkysiu mėnesio bėgyje, tai jis būsiąs priverstas mane atleisti.

Taigi, mėnesio bėgyje, aš dirbau dieną ir naktį. Aš pasidariau lyg velnio apsėstas ir geriau "trankvilaizerius". Aš turėjau pilvo spazmas, išgąsčio atakas, plaučių dusulį ir negalėda-

vau atkasti karnio maisto. Gale mėnesio aš atrodžiau, kaip maratono bėgikas ties baigme, bet mano bosas manęs neišvarė. Priešingai, jis net pagyrė ir užtikrino, kad aš esąs tvarkoje. Nežiūrint to, kompanija bankrutavo ir aš vistiek netekau darbo.

Maždaug tuo pačiu laiku atėjo persiskyrimo dokumentai: mano žmona gavo namus, baldus, automobilį, "kemperį" ir vaikus, o aš visas skolas ir alimoniją.

Tai šiuo metu aš ir priartėjau prie savo 125 svarų svorio.

— Bet kaip tamstai pasisekė išsilaikyti tokia svorėje? — paklausiau.

— O, mokant skolas, bandant susirasti darbą, bandant išvengti kalėjimo už nemokėjimą alimonijos, stumdantis po karčiamas stengiantis nuraminti psichologinį skausmą, kad aš buvau žmonos paniekintas. Įtampa yra puikus dalykas!

— Puiku, tęsiau pasikalbėjimą. — Bet daugumoje visi siūlo mankštą, visi ekspertai.

— Teisybė, — tęsė autorius. — Ir mano sistema skiria labai daug vietos mankštai. Mano kojos yra

(Nukelta į 7 psl.)

OWNER-OPERATORS
Contract carrier in Grand Rapids needs owner operators to pull 45' dry vans from Michigan to New Jersey, Georgia, Texas, Colorado, Iowa, also Reefers needed to West Coast. High percentage pay off, weekly settlements. Call Equity Transportation Inc., Ada, Mich. 49301. (616) 897-8467. (37-46)

WANTED JOURNEYMAN PLASTIC MOLD MAKERS
Must be able to set up work from blue prints & close tolerance "Tired of the rat race"? Northern Michigan tool shop is looking for top qualified mold makers to work on small price molds. Also need one (1) EDM Operator. Top wages paid in the area. Send resume to: Milltown Tool & Engineering, Inc., P. O. Box 7, Grayling, Mich. 49738. An Equal Opportunity Employer. (43-46)

MECHANICS-TEXAS
The oldest Pontiac dealer in San Antonio needs skilled mechanic. Automatic transmission and engine repair needed now. Also accepting resumes for all areas of the service dept. including clerks. Sent to DICK HAZEL, TINDALL AND SONS PONTIAC GMC, 3915 San Pedro, San Antonio, TX. 78212. (512) 736-1561. (41-44)

AMBER TRAVEL SERVICE

GREITAS IR ASMENIŠKAS PATARNAVIMAS

Tvarkome keliones (pavieniems asmenim ir grupėm) po Ameriką ir į užsienį —

LĖKTUVU - LAIVU - TRAUKINIŲ - AUTOBUSU

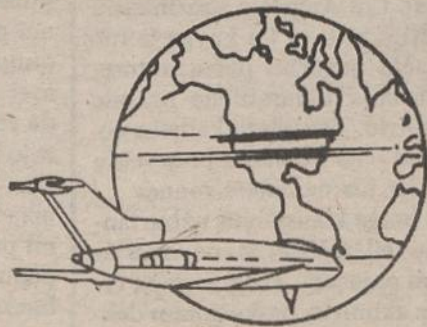
Taip pat sutvarkome viešbučių rezervacijas, ir užsakome mašinas nuomavimui.

Dėl informacijų ir rezervacijų, skambinkite ar rašykite:

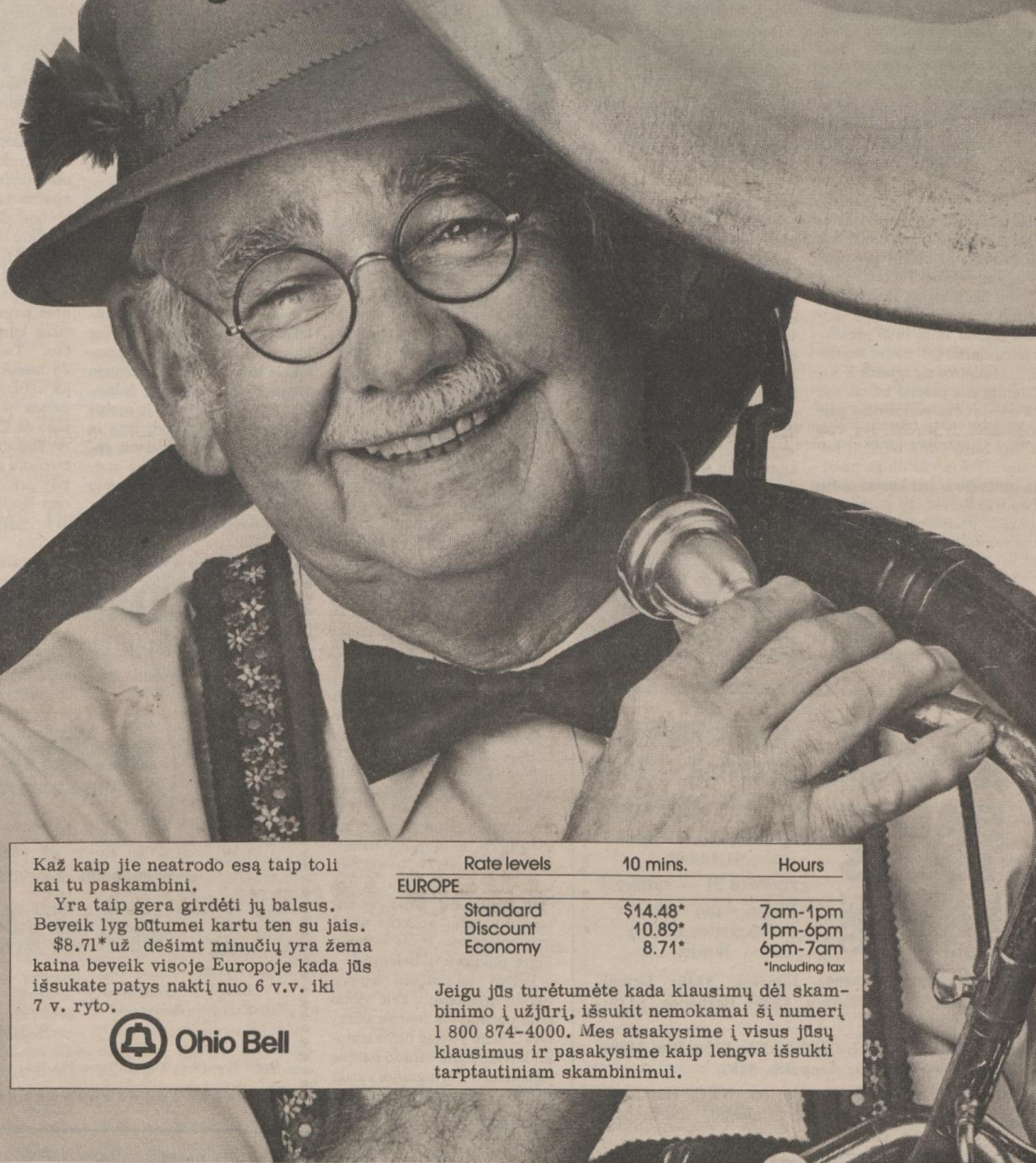
11745 Southwest Highway
Palos Heights, Illinois 60463

Vida Kriauciūnaitė-Jonušienė
Savininkė

Tel. 312-448-7420
312-785-9393

An overseas call, it will be music to your ears.

Kaž kaip jie neatrodo esą taip toli
kai tu paskambini.

Yra taip gera girdėti jų balsus.
Beveik lyg būtumei kartu ten su jais.

\$8.71* už dešimt minučių yra žema
kaina beveik visoje Europoje kada jūs
išsukate patys naktį nuo 6 v.v. iki
7 v. ryto.

Ohio Bell

Rate levels	10 mins.	Hours
EUROPE		
Standard	\$14.48*	7am-1pm
Discount	10.89*	1pm-6pm
Economy	8.71*	6pm-7am

*Including tax

Jeigu jūs turėtumėte kada klausimų dėl skam-
binimo į užjūrį, išsukit nemokamai šį numerį
1 800 874-4000. Mes atsakysime į visus jūsų
klausimus ir pasakysime kaip lengva išsukti
tarptautiniam skambinimui.

NAUJAUSIA KNYGA SYORIUI NUMESTI...

(Atkelta iš 6 psl.)

puikiausiame stovyje nuo
nuolatinio vaikščiojimo
grindimis ten ir atgal, kar-
tais net 24 valandas į parą.
Mano pečių raumenys padi-

dėjo nuo nuolatinio daužy-
mo kumštimis į sienas, ka-
da aš verkiau iš baisumo ir
agonijos mano sudaužyto
gyvenimo! Mano pilvo rau-
menys pasidarė kieti, kaip
lenta, nuo nuolatinio pilvo

spazmų!...

— Bet, — tęsiau aš, —
jeigu jūsų knyga pagarsės,
jūs turėsite daug pinigų ir
jūs vėl galėsite pradėti val-
gyti, galėsite išlyginti sko-
las, atsimokėti alimentus ir
jūsų įtampa pranyks. Jūs
vėl pradėsite storėti.

— Aš žinau, — atsakė

autorius, — ir aš tuo labai
susirūpinęs. Bet viena:
mintys apie mano galimą
pasisekimą jau savaime ke-
lia nemažą įtampą, bet tik-
ras išsigelbėjimas bus pini-
gai, kuriuos aš gausiu. Aš
pradėsiu nepaprastai ner-
vuotis dėl mano taksų, sau-
gumo ir investicijų. Tas

gali mane davaryti net iki
100 svarų svorio!

— Sėkmės, — atsisvei-
kindamas palinkėjau.

— Nesakykite to! — jis
man sušuko, — tai gali pra-
žudyti mano gyvenimą!

(Laisvas vertimas iš
anglų kalbos J. Katino,
N. P.)

Šiapus ir anapus

Pirenėjų *Henrikas Stasas* (2)

Lisabona yra labai arti tarp tautinio aerodromo, tad ir i miestą vedantis kelias sutinka turistą skirtingais vaizdais.

Iš karto čia pajutau jaukią ir šiltą aplinką. Kelia puošė apelsinų medžiai, pro kurių tamsiai žalius lapus saulėje spindėjo auksiniai vaisiai. Svarūs portugalų namai, kurių sienos daugumoje dengtos azulejom, švitėjo pastelinėmis spalvomis ir teikė nepaprastai jaukų vaizdą. Tarp jų rausvi oleandų žiedai ir žali laurų lapai visą aplinką pripildė ne tik akį žavinčiom spalvomis, bet ir malonių kvapų, kurių buvo galima jausti net ir autobuse.

Tačiau jaukia kelio aplinka neilgai teko gėrėtis, nes mūsų autobusas greit pasiekė Lisaboną ir sustojo Romos gatvėje, prie viešbučio Lutecia. Džiau gėmės pasiekę pirmą poilsio vietą, o rytoj iš čia pradėsime trijų savaičių kelionę po Portugaliją, Ispaniją, Maroką ir Prancūziją.

Sekanti rytą, papusryčiaus, rinkomės prie autobuso. Viešbučio aikštėje mūsų laukė du autobusai, su dviem portugalėm vadovėm. Tačiau, prieš lipant į autobusus, mus čia pasitiko būrys prekiautojų, kurių įkyriai siūlė savo prekes: rankų darbo siuvinėtas staltieses, Madeiros mezginius ir kt. Ištempusios plačiai baltas staltieses, jos čia vaikštinėjo prie viešbučio ir atrodė, lyg visa aikštė būtų pilna burinių laivelų. Tokia vaizdinga pasiūla sužavėjo ir kai kurias mūsų bendrakeleives, gi portugalės gerokai pasipelnė. Tik vadovų raginami susėdome į autobusus.

Mūsų autobusui vadovavo jauna, žemo ūgio portugalė Marija. Ji neblogai kalbėjo angliškai, gana simpatiška ir iš karto atrodė būsianti labai

kalbi, kaip protugalams įprasta. Sakoma, kad priešpiečiam portugalams reikalingos dvi valandos: pusė valandos valgo, o pusantros valandos kalba... Esu jų kalbingumą patyręs prieš keletą metų važiuodamas traukiniu per Portugaliją, kada šalia manęs sėdėjusios portugalės be sustojimo kalbėjo ištisą naktį!

Pagaliau mūsų autobusas pajudėjo ir, lėtai slenkant rytinio judėjimo srovėje, Marija supažindino mus su kiekviena gatve, kiekvienu žymesniu pastatu, bei aikštes puošiančiais paminklais. Pravažiavome Romos, Madrido, JAV ir kitas miestų bei valstybių vardais pavadintas gatves.

Daugumą šių Lisabonos avenidų puošia palmių ir žydinčių jakarandų medžiai. Iš JAV gatvės įsukome į avenida de Republica, kurioje daugybė modernių pastatų, garsus miesto muziejus ir Praca de Toiros - bulių kautynių arena. Pravažiuojant šią vietą Marija paaikškino skirtumą tarp portugalų ir ispanų tradicinės kovos su buliais. Portugalai arenoje pasižymi riteriškumu ir nesiekia bulių nužudyti. Jų toreras publiką sužavi ne kruvinom kautynėm, o savo elegancija, vikrumu, bei skoninga apranga: juodos kelnės, balti marškiniai ir raudonas kaklaraistis. Be to, arenoje kovoja tik vienas toreras ir, privarginęs bulių, jis savo mediniu durklu - 'espada' - jį simboliškai nukauna. Su šia humaniška kovos forma Marija kartu iškėlė ir taikingą portugalų charakterį.

Iš čia pasukome į markizo Pombalo aikštę ir Liberdade gatvę vykome iki seno prekybos centro Rosio. Avenida Liberdade čia prilygsta Paryžiaus Champs Elysees. Tai platus, trijų kelių bulvaras, su

Triumfo arka pastatyta 1873 metais.

žaliomis gyvatvorėmis viduryje. Pasiekus senąjį prekybos centrą, Marija atkreipė mūsų dėmesį į ornamentuotus šios miesto dalies šaligatvius, kurie čia iškloti juodom ir baltom mozaikinėmis plytelėmis ir teikia savotiško grožio. Centrinė šio kvartalo gatvė baigiasi Triumfo arka, už kurios yra didžiulė, keturkampė aikštė su centre dominuojančia juodojo raitelio - karaliaus Juozapo I - skulptūra.

Apsukę aikštę vykome į netolimą botanikos sodą, Estufa Fria - 'šaltasis šiltnamys'. Keistokas pavadinimas, tačiau atitinka sodo konstrukcijai. Mat sodas dengtas ne stiklu, bet žaliais dažytomis pynutėmis, kurios saugoja augalus nuo tiesioginių saulės spindulių ir teikia jaukią vėsumą. Sode daugybė tropinių ir subtropinių augalų.

Terasomis, tarp žalių paparčių, į viršų vingiuojasi takai, kurie veda pro nimfų stovyklas, fontanus ir prūdelius, prie kurių, lyg suakmenėje, ant vienos kojos stovėjo flaminco paukščiai. Užlipus į viršutinę terasą matėsi žavingas šio sodo floros ir faunos vaizdas. Apžiūrėję sodą ir pasigėrėję spalvingais vaizdais, žydinčiais jakarandų medžiais pasipuošusiu keliu grįžome atgal prie autobuso. Iš čia vykome Tejos pakrante į Belem.

Belem - tai simbolis visų portugalų atradimų. Prie vieno seno pastato čia lentoje užrašyta: 'Šioje vietoje buvo statomi laivai, kurie atrado naujus pasaulius ir Portugalijos vardą skelbė visuose žemynuose'. Ši vieta anksčiau vadinos Rastelio ir čia stovėjusi maža koplytėlė, kurioje Vasco de Gama, prieš išplaukdamas į Indiją, meldėsi visą naktį. Po dviejų metų sėkmingos kelionės, grįžęs Belem Madonai po kojomis paklojo brangias egzotinių kraštų dovanas. O karalius Manuelis tada padėjo kerti akmenis Jeronimo vienuolynui ir Belem bokštui. Gi šios dienos priešpieči ir buvoskirta susipažinti su portugalųmanuelinio stiliaus architektūros šedevrais.

šio bokšto sienų slepiasi patrankomis ginkluota tvirtovė ir požemis, kur buvo laikomi belaisviai. Šio bokšto architektas buvo garsusis Francesco Arruda, Maroke pasižymėjęs karaliaus Manuelio tvirtovių statytojas.

Netoli šio bokšto - kitas, į vandenį nukreiptas naujų laikų paminklas, būtent - atradimų paminklas. Portugalai šį paminklą pastatė 1960 metais, sąryšy su Henriko Navigatoriaus (jūrininko) 500 metų gimimo sukaktimi. Tai didžiulis balto akmens paminklas, vaizduojantis laivo priekinę dalį. Pačiam laivo priekyje stovi Henrikas Navigatorius su karavele rankoje, o už jo - eilė didikų ir įvairių kitų asmenų, padėjusių įgyvendinti jo planus.

Netoli šių dviejų istorinių paminklų, Tejos bangų plaukamas, stovi garsusis manuelinio stiliaus šedevras - Jeronimo vienuolynas ir milžiniška katedra. Tai nepaprastai įspūdingas architektūrinis kūrinys, sukaupęs neįkainojamus meno turtus. Sunku net įsivaizduoti toki fenomenalinį architektūros pastatą, kurio visa struktūra atrodo laikoma marmurinių lynų, kylančių iš apačios kolonomis iki skliautų ir ten išsišakoja į daugybę smulkių linijų, kurios - susipynusios į tinklą - žiūrovui sukelia žvaigždėto dangaus vaizdą. Šiam pastatui architektūrinis pagrindas sukūrė prancūzų kilmės architektas Boytac. Tačiau statyba trukusi 73 metus ir Boytac negalėjęs jos užbaigti. Ją užbaigė kitas garsus portugalų architektas Joao de Castilho. Pirmuosius renesanso elementus į šią manuelinio stiliaus statybą įnešęs taip prancūzų kilmės skulptorius Nicolau Chanterene.

(Bus daugiau)

TAUPYKITE DABAR

Pas mus. Ne visi tarnautojai yra lietuviai, bet kiekvienam skyriuje galima susikalbėti lietuviškai.

St. Anthony
Savings & Loan Association

1447 South 49th Court • Cicero Illinois 60650

10 South 660 Route 83 (At 92nd St.).

Willowbrook, Ill. 60521

Phones: Chicago: (312) 242-4395

Cicero: (312) 656-6330

Willowbrook: (312) 789-0777

Joseph F. Gribauskas
Executive-Secretary

Dennis N. Gribauskas
Senior Vice-President/
Willowbrook Manager

Open Mon., 9-8; Tues., Thurs., Fri. 9-5; Sat., 9-1; Closed Wed.

JEI JUMS REIKIA UZDENGTI STOGĄ, PATAISYTI AR PASALINTI VARVĖJIMĄ, KREIPKITĖS Į

LATVIAN ROOFING

Cleveland telef. (216) 521-2182

DARBAS ATLIEKAMAS GREITAI IR SAŽININGAI.

Dengiame stogus apartamentams, Hot roofs. Tvarkome kaminus ir vandens nutekėjimo vamzdžius, dedame po stogu kablus kontroliavimui ledo užsikimšimo. Taip pat atliekam dailidės darbus.

MARTINS ir GUNARS KAULINS

Lakewood, Ohio

KELIONĖS Į LIETUVĄ — 1982

Šventės Lietuvoj

16 DIENŲ EKSKURSIJA.

\$1,499.00

gruodžio 21 — sausio 4

Pigios vienos savaitės
ekskursijos Karibų
jūroje.

Martinique, \$399; Jamaica, \$349; Grand Bahamas, \$329; Nassau, \$339; Barbados, \$429; Guadeloupe, \$399.

TAIP PAT DIESNEYLAND, \$199, Rio, \$499; Miami Beach, \$269; Acapulco, \$399.

IŠVYKSTAMA IŠ: Boston, NYC, Hartford, Philadelphia, Pittsburgh, Chicago, Baltimore, Cleveland, St. Louis.

SPECIALI VIENOS SAVAITĖS EKSKURSIJA Į SALAS: St. Maarten, Aruba, nuo \$399 Boston & Philadelphia skridimai.

Dėl smulkesnių informacijų kreiptis:

BALTIC TOURS

8 WHITE OAK ROAD

NEWTON, MASS. 02168

617-969-1190 / 965-8080

Daromi giminių iškviatimo dokumentai.

Antrasis Pirčiupis...

Bolševikų siautėjimas Merkinės apylinkėse

Rašo ok. Lietuvos pagrindžio laikraštis Aušra

Labai mažai kas žino, kad 1984 m. gruodžio 24 d. sukaks 40 metų, kai Merkinės apylinkėse buvo žiauriai susidorota su Klepočių, Lizdų, Druskininkų, Ryliškių, Taručionių, Vertelkų ir Pieriškių kaimų gyventojais. Kai kas tą įvykį vadina antrojo Pirčiupio tragedija.

Pirčiupio kaimą sudegino ir gyventojus sušaudė vokiečiai. Jie 1944 m. birželio 3 d. nužudė 21 vyrą, 29 moteris ir 69 vaikus. Iš viso 119 žmonių. Vokiečiai savo tikslų neslėpė. Jie iš anksto pasakė: 'Mes jūsų priešai. Ginkitės!' Su Merkinės apylinkių gyventojais žiauriai susidorėjo rusai, kurie 1944 m. čia sugrižo kaip 'broliškos tautos išvadotojai'...

Pirčiupio tragedija yra kruopščiai ištirta, aprašyta, o jo aukoms atminti pastatytas didingas paminklas. Deja, kada pamatysime Klepočių ir kitų kaimų nekaltoms aukoms atminti monumentą, ar bent užuominą spaudoje? Apie šią siaubingą įvykį tylima ir neleidžiama niekam net jo prisiminti. Yra asmenų, kurie asmeniškai matė ir pergyveno tą tragediją, tik jiems nevalia apie tai kalbėti. Nevalia nė lankytis savo gimtosiose vieto-

se. Kodėl?

Apie Pirčiupį kalbama, rašoma. Jo tragediją nušviečia muziejus. Čia vedami vaikai, suaugę, svečiai iš užsienio. Klepočių, Lizdų ir kitų kaimų tragedija niekur negarsinama. Apie ją šiandien tiksliai papasakoti sunku. Ją išsamiai ištirti būtų galima tik su valdžios parama. Tik nejaugi pats galvažudys rašys apie save straipsnius, knygas... kaip jis tą siaubingą 1944 m. Kūčių dieną įvykdė iš anksto paruoštą niekšišką planą.

Kuo mes paremiame savo tvirtinimus? Tuo laiku kai kas iš mūsų buvome tiesioginiai liudininkai tų kruvinių įvykių. Mūsų liudijimus papildė kai kurie asmenys, patys pergyvenę 1944 m. Kūčių dieną, jos siaubą ir šiandien dar gyvi. Mūsų pateiktus faktus dar ir šiandieną gyvai atmena Merkinės apylinkių vyresnės kartos žmonės. Mūsų pateiktos datos yra tikslios. Datų, kurių negalime šiandien prisiminti ar nustatyti, neduodame. Todėl kai kurie įvykiai galbūt nušviesti nenuosekliai, tačiau yra ypač iškeltini viešumon, kurios taip bijo ir vengia rusų valdžia, komunistų partija.

kos moralės, ištikimi savo tautinio charakterio bruožams, papročiui - nenorėjo nei vie-

PASIRENGIMAS KRUVINAM UŽMOJUI

1944 m. lapkritį Merkinėn iš Alytaus atvyko nedidelis kariuomenės dalinys. Jo vadas valsčiuje užsipuolė pirmininką, kodėl šis neparuošė patalpų, nes, esą, apie dalinio atvykimą buvę pranešta iš anksto. Valsčiaus pirmininkas Radzivilavičius buvo nerinktas, o paskirtas net neatsiklausus sutikimo. Jis aiškinosi, kad jam buvo apie tai nežinoma. Dalinio vadas apsiputojęs keikėsi lietuvio ausiai dar negirdėtaiš šlykščiausiais žodžiais. Pirmininkas liepė ispėti Janulynienę ir Platulevičių, kad jų namuose apsigyvena kariškiai. Greitai jie ten ir apsigyveno. Iš čia karinis dalinys pradėjo vykdyti savo slaptą uždavinį.

Pradėta nuo Merkinės. Netrukus dingo Stambrauskų, Kvaraciejų, Strumskų, Jovarausų ir kitos šeimos. Nušautas prie Nemuno tilto gyvenęs Baliūnas. Toliau dalinys pradėjo lankyti aplinkinius kaimus. Išvykę anksti rytą, nakvoti grįždavo Merkinėn. Kaimuose darydavo kratas, tardydavo žmones, kažką užsirašinėdavo savo sąsiuvinuose. Maitinosi tuo, ką rasdavo pas žmones. O imdavo tiesiog neatsiklausę - matant šeiminkui, ar vogčiomis. Per tokius žygius Janonyse buvo nušautas vienas ar du žmonės. Cesų kaime kareivii suvarė vyrus Janavičiaus naman. Tinkamus kariuomenei ir darbams areštavo. Tarp suimtųjų buvo Juozas Kvaraciejus, ketvirtosios klierikas. Jis turėjo seminarijos dokumentus. Klieriką vadas išjuokė, užgauliojo. Pagaliau pasakė: 'Nenori su vokiečiais kariauti, tai eik pas motką'. Kareiviui liepė išvesti laukan ir paleisti. Kareivis, klieriką pavedęs per kiemą, iš užpakalio nušovė. Vyresnysis, kurį vadino Semionov, šūviui nuaidėjęs net nekrustelėjo. Areštuotieji visą tai matė. Jie suprato, kad vadas žinojo, kaip kareivis su klieriku pasielgs.

Pašilingės kaime buvo nušautas Kavaliauskas su žmona ir dukterimi. Kai kas tvirtina, kad čia buvę nušauti daugiau žmonių. Nušautų buvo Norulių, Rodukos, Palankių ir Maksimų kaimuose. Masališkėse nušauta Ivanauskienė. Kiek vėliau buvo sunaikint visą jos sodybą su keturiais broliais: Vincu, Jonu, Antanu ir Pranu. Penktasis brolis žuvo Sibire.

1944 m. gruodžio 16 d. buvo tikrinamas dešinysis Merkio krantas iki plento Merkinė-Varėna. Vėl žudynės. Bingelių kaime nušautas Juozas Bingelis ir pas jį nakvojęs Teodoras Revuckas, atrodo, gimęs 1926 m. Menamiūnuose,

niems, nei kitiems tarnauti pavergiant ir engiant kitas tautas.

1944 m. lapkričio mėn. mobilizacija pakartota. Visi vyrai 1945 m. sausio 13 d. turėjo rinktis Merkinėn. Šikart daugumas vyrų į mobilizacinį punktą ruošėsi vykti - nebuvo kitos išeities. Nerimas dėl savo likimo žmones taip jaudino, kad geriau rinkosi karo pavojų, negu tarybinius kalėjimus ar Sibiro kančias. Be to, visi jautė greitą karo baigtį. Deja, ir antroji mobilizacija nebuvo sėkminga. Dėl to kalti patys rusai.

IV kurso studentas miškininkas, dirbęs Marcinkonyse girininku. Jis iš Marcinkonių vyko į Alytų, o iš ten norėjo siekti Kaune testų studijas. Su savim turėjo apie 26,000 rublių valdiškų pinigų ir dokumentų Alytaus urėdijai. Kadangi iš Marcinkonių gana toli, o tuo laiku susisiekimo priemonių gauti buvo sunku, tai Revuckas buvo priverstas nakvoti Bingelių kaime, kurio gyventojas Izidorius Bilinskas iš mažens nevaldė dešinės rankos. Kareiviai, surišę jo abi rankas, nuvarė į Alytų. Tuomet Puvočių kaime buvo nušauti: Tamulevičius, Kudarauskas, Bulonas, Glavickas, Jovaišis ir dar keli vyrai. Buvo nušautų Mardasavo kaime. Lankininkų kaime areštuotas Pranas Kuliešius, kuris, uždaręs vieno sudegusio namo rūsyje su kitais areštuotais, nuo kančių mirė. Vėliau du jo sūnūs buvo nušauti, sodyba sunaikinta. Kareiviai, grįždami į Merkinę, Bingeliuose sustojo prie J. Bingelio ir girininko Revucko lavonų, nusisegę jų laikrodžius, numovę žiedą, paėmė dokumentus ir pas girininką rastus pinigus. Kitą dieną vaikai, už kaimo radę išmėtytus girininko dokumentus, su tvarkę, suplėšytus suklijavo ir perdavė Bingelių girininkijai, o ši - Alytaus urėdijai.

Zygiuodami Merkinės keliu žmogžudžiai sutiko Purplių kaimo gyventoją Juozą Navicką. Jį sumušė ir, pririšę prie vežimo, vilko žeme, kol šis mirė. Vietos felčeris Platulevičius, apžiūrėjęs lavoną, rado 25 peilio ar durtuvo dūrius.

Sio dalinio kareiviai, kartą įsiveržę į Dėginių (Dakučkos) kaimo namą, kur už stalo buvo susėdę kiti iš bažnyčios grįžę vestuviniųinkai (Taločkos ir Bingelytės sutuoktuvės), be jokio išpėjimo paleido į sėdinčius automato seriją. Nuo šūvių žuvo kei žmonės, tarp kurių vienas motinos krūtimi maitinamas kūdikis. Kūdikio motina sužeista. Iš nušautų vestuvėse žinomas vienas - Juknevičius.

Gudakiemio kaime žuvo Gudelionis, Barysas ir kt. Samūniškių kaime gyveno vienišas Teodoras Caplikas. Jį visi laikė ne tiek keistu, kiek silpnapročiu. Žmogus buvo nekalbus, užsidares, su niekuo nebendravo, niekam neužkliuvo. Žiemą nešiojo vilną į viršų kailinius. Jis buvo gimęs Rusijoje, mokėjo rusiškai. Nors jis niekam neįkyrėjo, tačiau ir savo vartų niekam neatkėlė. O štai, vieną dieną pamatęs besistartinančius prie jo sodybos rusus, išėjo atkelti vartų. De-

ja, nuo šių 'svečių' kulkos čia pat prie vartų ir krito negyvas 'Svečiai' puolė kratyti trobesius, tik nieko gero nerado. Nuėję pas kaimyną S. Lepešką, teiravosi apie Capliką. Lepeška papasakojo apie keistą viengungį. Išklause vadą pasakęs: 'Durackaja asiolka...'. Lepeškai liepęs lavoną palaidoti. Tasyk Samuniškėse dar nušauti du Caplikai (vienas jų Vaclovas) ir dar trys vyrai.

Savilionių kaime gyveno du broliai Veraniai. Vienas invalidas, su medine koja. Kareiviai, šį palikę, nušovė jo jaunesnį, sveiką brolių.

Valeniškėse nušauti Petro Jakavonio du sūnūs. Jis pats - sumuštas, suluošintas (iš klubo išnarinta koja). Be medicininės pagalbos Jakavonis namie mirė.

I tolimesnius Merkinės valsčiaus kaimus šio dalinio kareiviai išvykdavo kelioms dienoms. Paprastai apsistodavo pas kokį nors ūkininką, aišku, kur būdavo didesnis ir gražesnis namas. Iš čia rytais vykdavo į aplinkinius vienkiemius daryti kratų, patikrinimų, areštų. 1944 m. gruodžio 17 d. būrelis iš penkių eilinių ir dviejų karininkų, atvykęs į Ryliškes apsistojo V.B. namuose. Seimininkams su vaikais liepė naudotis tik vasarine virtuvele, esančia kiemo nuosalyje. Buvo šaltos dienos. Septynetas rusų su kapitonu priekyje, užrakinę V.B. namą, išėjo į vienkiemius. Kituose į vienkiemius. Kituose kaimuose kariškių taip pat netrūko. Iki sutemų buvo krečiamos sodybos, smulkiai apžiūrimi trobesiai, aplinka. Žmonės, dar vasarą artėjant frontui, buvo paslėpę savo rūbus, maistą, javus, žibala ir kt. Dar daugelis tų daiktų iš slėptuvių buvo nepasiėmę. Per šias kratas rusai, beveik viską atradę, sugrobdavo. Karininkai savo sąsiuvinuose kiekvienoje sodyboje kažką žymėjosi.

Sitaip keletą dienų septynetas rusų išeidavo rytais iš N.B. namų ir tik vakare grįždavo. Seimininkai Kalėdų šventėms buvo paskerdę bekona, išsikėpę daugiau geresnės duonos. Visą tai rusai matė, kai tik atvyko pas V.B. ir padarė kratą. Vieną dieną seimininkas, pats išvyręs puodą mėsos, atnešė rusams. Sito rusai nebuvo tikėjęsi. Labai nustebino lietuvių geraširdiškumas. Po poros dienų rusai ruošėsi grįžti Merkinėn. Kapitonas per karininką seimininkui maždaug taip pasakė: 'Načalnik skazal, vy budete žit'. Seimininkas rusiškai nemokėjo. Šį viršininko pasakymą jis suprato kaip džiūkišką 'likit sveiki!'. Tikrąją prasmę suprato tik po Kūčių dienos įvykių. Jam tapo aišku, kad rusai buvo nutarę ir jo sodybą sudeginti.

(Bus daugiau)

• **PATRIA** prekybos namuose, 794 E. 185 Street, Clevelande, yra didelis pasirinkimas vietinių ir importuotų maisto produktų, įvairių skanumynų, lietuviškos juodos duonos, o dovanų skyriuje yra gintaro, plokštelių, audinių, knygų ir lietuviškų sveikinimo kortelių. Prašome atsilankyti. Telefonas 531-6720.

KARO AIDAMS TILSTANT

1944 m. išvijus iš Merkinės apylinkių vokiečius, Merkinė, Varėna, Druskininkai priklausė Alytaus apskrčiai. Labiau siai nukentėję kaimai 1944 m. gruodžio 24 d. priklausė Merkinės valsčiui. Merkinė buvo visiškai sugriauta. Miestelio vidury išliko bažnyčia ir cerkvė, o pakraščiuose - keli mediniai nameliai. Kitur - vieni griuvėsiai. Kaimuose maža kas buvo sugriauta. Gal viena kita sodyba, buvusi prieš svarbiausių kelių. Vietinių žmonių aukų taip pat nedaug. Fronto linija tolo, šūvių aidai kasdien silpnėjo.

Žmonės spėjo, kas bus toliau, kaip pakryps gyvenimas. Visiems buvo aišku, kad vokiečiai jau negrįš. Lietuva vėl neš rusų okupaciją. Iš Maskvos sugrįžusių valdžios atstovų atžvilgiu, žmonės laikėsi santūriai. Niekas į ją didelių vilčių nedejo, nes lietuviai šią valdžią gerai prisiminė iš 1940-41 metų, kai - nežinia už ką - daugybė lietuvių buvo areštuota, išvežta į lagerius, Sibiro tremti. Valdžios skelbiamos priežastys gyventojų neįtikino. Juk koks čia nusikaltimas priklausyti šaulių sąjungai, tarnauti valdiškojo įstaigoj isigyti daugiau turto ar būti kataliku, lietuviu?! ... O kas bus dabar, kai prasidėjo tarybinės valdžios atkūrimas? Kaip valdžia dabar žiūrės į lietuvius, kurių daugelis nebuvo įsivėlę į politiką, tik ramiai dirbo savo žemele, meldė Aukš-

čiausiąją palaimos savo kraštui? Kodėl kai kas pasitraukė į Vakarus? Gal jie žinojo apie rusų kėslus? Tokie klausimai vargino visų galvas. Užtat į tarybinę valdžią žiūrėta ne tiek su viltimi, pagarba, kiek su baime.

Pirmieji daliniai, kurie mušė bėgančius vokiečius, vietinių gyventojų beveik nelietė. Bet iš paskos užplūdavo tokie, kurie, trumpam apsistoję, gyventojus ne tik apvogdavo, apiplėšdavo, bet ir bauginavo, smurtavo. Jie reikė didelę neapykantą lietuvių tautai. O tik ką susiorganizavusi valsčiaus valdžia jiems nieko negalėjo padaryti. Žmonės baiminosi, kad ir vėl atsinaujins trėmimai į Sibirą, areštai ir tardymai.

Paskelbta mobilizacija. Į kariuomenę pakliuvo labai nedaug kas. Nemaža šaukiamųjų, kaip reikalingus darbuotojus, broniravo įvairios įstaigos, organizacijos. Buvo ir tokių, kas gavo broniruotes už pinigų. Kai kurie į mobilizacinius punktus visai neatvyko. Valdžia buvo nepatenkinta. Sklido kalbos, kad lietuviai klauso išbėgusių fašistų nurodymų visai priešintis, kenkti tarybinei valdžiai. Rusai absurdiškesnio dalyko sugalvoti negalėjo. Juk vokiečiai buvo tokie pat lietuvių tautos priešai, kaip ir rusai. Vieni ir kiti nesiskaitė su lietuvių tauta, vieni ir kiti amžiais ją engė. Nedaugel lietuvių išliko svei-

KLUBAS IR BENDRUOMENĖ

V. Kazokas 'Mūsų Pastogėje' Nr.30

iškelia diskusinį svarstymą

Ieškant atsakymo į "Lietuvių klubo įtaką bendruomenėi" klausimą, reikia visų pirma pasižiūrėti, kas gi yra bendruomenė, ir kas klubas, kokie bendruomenės ir klubo tikslai ir kaip šios dvi lietuviškos organizacijos santykiauja ir bendrauja. Atsakius į čia iškeltus šalutinius klausimus labai lengva tada, atradus bendrus taškus pasidaryti išvadas, kas ką įtakoja arba išsiskiria.

Nesileidžiant į smulkesnį nagrinėjimą, kur reikėtų pasitiesti ant stalo abiejų organizacijų statusus, išnagrinėti ir gretinti atskirus paragrafus, iš kitos pusės vėl tyrinėti, kaip ir kuria linkme vystėsi vienos ir kitos organizacijos veikla turimų įstatymų ir juos apeinant ribose, taigi, nesileidžiant į tokia cheminę analizę, tenka tiesiog konstatuoti:

Bendruomenė yra idealistinė, visuotiniai lietuvius apimanti organizacija, siekianti suartinti visus šiame krašte lietuvius, juose išlaikyti tautinį sąmoningumą ir tuo pačiu sąmoninti, kad ne čia yra tikroji lietuvių paskirtis, bet Lietuva, kraštas kitoje žemės pusėje, ir jai, Lietuvai, skirtos mūsų visos jėgos, veikla ir ištekliai.

Lietuvių klubas gi yra praktiška, komercinė ir ribota organizacija, kuri rūpinasi vieta, šito krašto, įstatymų ribose ir globoje sudaryti konkrečias sąlygas, kur lietuviai galėtų sueiti, papramogauti, pabendrauti, o, sudarius kiek kapitalo, ir paremti bei palaikyti ir kitas lietuviškas visuomenines ar kultūrines organizacijas, jų tarpe ir lietuvių bendruomenę, kad jos plėstų ir vystytų savo tautinę veiklą.

Nežinau, ar čia paduotoji abiejų organizacijų charakteristika yra pakankamai tiksli, bet neabejotinai panaši. Jau vien tik iš to matome abiejų radikalias skirtis: bendruomenė yra idealistinė ir visuotinė, klubas — praktiškas, komercinis, ribotas. Pirmosios veikla pagrįsta auka ir pasiaukojimu, antrojo praktišku apskaičiavimu ir nauda.

Kaip matome, tarp abiejų yra bendrų taškų ir taip pat skirtumų. Ar įmanoma vieną organizaciją su kita suderinti taip, kad jos abi veiktų viena kitai ne tik ne kliudydamos, bet netgi harmoniškai, viena kitą palaikydamos, bet nenustelbdamos? Mano požiūriu, tas ne tik įmanoma, bet net būtina, ir ateityje gal bus prieita net

prie to, kad jos viena kitą net absorbuos. Nereikia būti pranašu, kieno naudai įvyks toji absorbcija, bet ji įvyks neišvengiamai, ir būtent, štai dėl ko:

A.L. Bendruomenė yra abstrakti organizacija, kurios dienos keičiantis kartoms, jau suskaičytos. Prieš 30 metų įkurtoji AL B-nė savo pagrindais ir tikslais yra lietuvių išeivių, jeigu norite — tremtinių bendruomenė, kuri buvo sėkminga ir save pateisino iki turėjo ar tebeturės tos pačios dvasios — išeiviškos dvasios savo žmonių. Po išeivių atėjusi naujoji karta ir sekančios kartos jau nėra išeiviai, bet vietiniai, ir jeigu tos naujos kartos ir turi kiek (vieni daugiau, kiti mažiau) tautinį sąmoningumą ir tautinės ambicijos, tai jos dėmesys, veikla ir angažavimasis yra visų pirma čia, jų gimtame krašte, bet ne kitoje žemės pusėje. Bendruomenė turėtų persiorganizuoti ir virsti Australijos lietuvių bendruomenė, bet ne lietuvių išeivių Australijoje bendruomenė, kaip kad ji yra šiandien.

Tokios, jau čia vietinės, Australijos lietuvių bendruomenės pagrindus arba tikriau sakant užuomazgas ir turi Lietuvių klubas. Jo veikla ir užsimojimai konkretūs ir vietiniai, savo įstatuose ar reguliacijose neturi jokio politinio užsilaikymo, tačiau vis tiek lietuvių kaip tokia buvo ir palieka pagrindas. Ir svarbiausia, klubas nėra abstrakcija, nesiekia išsiplėsti į neribotą platumą, kad apimtų visus lietuvius, bet remiasi konkrečiais, sąmoningais lietuvių nariais, pareiškusiais priklausomybę lietuvių klubui ir suinteresuotais, kad tasai klubas ir išliktų lietuviškas ir lietuvių rankose. Todėl nereikia laukti ar tikėtis, kad klubas tiesioginiai angažuotų kovai už Lietuvos nepriklausomybę, atvirai stotų prieš komunizmą arba prieš Lietuvos okupantą. Šito klubui neleidžia Australijoje veikti įstatymai ir klubų nuostatai arba reguliacijos. Tačiau klubas gali ir net jo tiesioginė užduotis palaikyti Australijoje lietuvių, lietuvišką sąmoningumą, remti lietuviškas apraiškas, kaip mokyklas, spaudą, organizacijas, kurios nesuvaržytos klubų įstatymų, ir dėl to, klubas, remdamas lietuviškas institucijas ir organizacijas bei jų aspiracijas, netiesioginiai remia ir palaiko tuos lietuviškus tikslus, kurie yra už klubo nuostatų ribų, sakysim, kaip pastangos atgauti Lietuvai nepriklausomybę.

Taigi, lietuvių testinumas Australijoje, arba kaip įprasta sakyti, lietuvių išlaikymas yra vienas iš tiesioginių klubo tikslų, kuris lygiai tampa su tuo pačiu bendruomenės tikslu. Šioje vietoje klubas gali net efektyviau veikti, nes, jeigu klubas nori išlikti lietuviškas, jo nariai yra ir turėtų būti sąmoningi lietuviai, klubas nesiremia idealistinėmis nuotakomis, o konkrečiais, materialine ar finansine parama, kuri yra klubo galioje. Tiesa, ir šandien klubo vadovybėje tebėra tie patys išeivių, tremtinių pažiūros, tegu ir su dabarties realistinėmis nuotakomis žmonės, lygiai ir daugumas klubo narių, kurie dar tebežiūri į klubą kaip į bendruomenės padalinį. Bet žinoma, tai te-

ra tik laikinas reiškinys, nes su kartų pasikeitimu persimainys ir pati klubo atmosfera.

Iš kitos pusės, klubas, būdamas šio krašto įstatymų ribose, turi ne vien tik suvaržymų, bet lygiai ir daug galių, ko bendruomenė neturi. Čia ir yra klubo pranašumas prieš bendruomenę. Tiesa, klubas neapima visų lietuvių ta prasme, kaip kad angažuojasi bendruomenė. Visi lietuviai arba visų lietuvių apimtis yra tik fikcija, kuri nebuvo ir nebus įgyvendinta. Bendruomenė, kaip matome, remdamasi šia fikcija, labai toli nenuėjo: yra tik saujelė bendruomenės aktyvistų, kurie operuoja visumą, bet tik mintyse, o ne praktikoje. Giliai sąmoningi lietuviai palaiko bendruomenę, bet lygiai jie palaiko ir stoja į lietuvių klubą, nes klubas juk yra lietuviška institucija.

Iš to, kas pasakyta, galima susidaryti nuomonę, kas ką įtakoja ir iš viso ar galima kalbėti apie kokią nors įtaką. Visų pirma, bendruomenė ir klubai nėra kokie rivalai, kur abiejų institucijų arba geriau — organizacijų keliai kryžiuotųsi: klubas turi savo sritį, bendruomenė savo. Tačiau kiekvieną atvejų bendruomenė kaskart vis labiau darosi priklausoma nuo klubų, nes klubo rankose yra materialiniai ištekliai, kuriais klubas gali

bendruomenę paremti arba tą paramą atsakyti. Iš tiesų ir dabar, gal ne tiek finansiniai, klubas bendruomenę remia — darykite, ką norite, klubo patalpos atviros, net ribotiems reikalams ir pinigine atvira. Žinoma, kol klubas skolose, tol plačiai su pinigais švaistytis negali, tačiau klubo ateitis taip pat tikra, o bendruomenės, tokios, kokia ji yra dabar, ateitis labai ribota. Todėl ir abejotina, ar iš viso galima ir vėliau kalbėti apie bet kokią klubo įtaką bendruomenėi. Su laiku bendruomenė, jeigu ji išliks bet kioje formoje, priklausys vis labiau ir labiau nuo klubų: klubai turi teisinę atramą, klubai turi materialinius išteklius. Jeigu kalbėti apie ateitį, bendruomenė bus bent formaliai išlaikyta bet kioje formoje, kad po jos priedanga klubas galėtų atlikti kai kurias lietuviškas funkcijas, ko jis kaip toks savo reguliacijų rėmuose vykdyti negalėtų.

OPPORTUNITY FOR REGISTERED PHYSICAL THERAPIST ASSISTANT

To work and live in small congenial community and a modern 206 bed J.C.A.H. Accredited hospital. Salary commensurate with experience & ability. Liberal personnel policies and fringe benefits.

APPLY CALL OR WRITE TO EMPLOY

MERCY HOSPITAL
1248 Kinney's Lane
Portsmouth, Ohio 45662

An Equal Opportunity Employer (36-44)

DOVANOS GIMINĖMS LIETUVOJE

PUIKI DOVANA 1982 METŲ KALĖDOMS

Siuntinys No. 1. — 1982.

1 pora geriausių "Levi" denim jeans; 1 pora "Wrangler" velveto jeans; 3 metrai geriausio šilkinio aksomo suknelei; 3 metrai vilnoninės eilutei medžiagos su įrašu "All wool made in England"; 1 komplektas vyriškų arba moteriškų žieminių apatinių rūbų; 1 svaras geriausių mohair vilnonių siūlų; vilnoninė arba šilkinė suknelei medžiaga.

Šio siuntinio kaina su maitu ir persiuntimu \$400.00

Į šį siuntinį dar galima pridėti 7 svarus įvairių prekių: medžiagos galima pridėti 4 m. ir dirbtinio minko kailio paltui 3 m.

Žemiau siūlome keletą naudingesnių dalykų (kaina su maitu): Avikailiai 3/4, vyriški arba moteriški, tikros odos viršus, dirbtinio kailio pamušalas, graži apykaklė, sveria 5 v. \$220.00

Dirbtinio minko kailis paltui, De-lux, sveria 5 v. \$100.00

Pigesnis minko kailis paltui, sveria 5 sv \$ 88.00

Jeans, rumbuoto velveto \$ 42.00

Vyriškas arba moteriškas megstinis \$ 44.00

Vilnonė arba šilkinė skarelė \$ 12.00

Teleskopinis lietsargis \$ 12.00

Vyriški arba moteriški pusbačiai \$ 44.00

Puiki suknelei medžiaga \$ 40.00

Šilkinio velveto medžiaga suknelei, 3 m. \$ 66.00

Aksomo medžiaga kostiumui, dvigubo pločio, 3 m. \$ 80.00

Angliška vilnonė eilutei medžiaga, 3 m. \$ 66.00

Angliška vilnonė eilutei medžiaga, 3 m. \$ 80.00

Angliška vilnonė eilutei medžiaga, 3 m. \$100.00

Šie produktai galima siųsti su rūbais: 1/2 sv. arbatos — \$4.00, 1/2 sv. nescafes — \$6.00, 1 sv. pupelių kavos — \$7.00, 1 sv. šokolado — \$7.00, 40 cigarečių — \$5.00.

Sudarant siuntinį iš minėtų prekių reikia pridėti persiuntimui \$52.00.

Siunčiame pramoginės ir kitokios muzikos plokšteles.

Sudarome testamentus, administruojame nuosavybes, tarpininkaujame išsirūpinant Lietuvoje gyvenančioms žmonoms pensijas, persiunčiame palikimus prekėmis arba valiuta į Lietuvą.

BALTIC STORES & CO.

(Z. Juras)

11 LONDON LANE, BROMLEY, KENT, BR1 4HB, ENGLAND. Tel. 01 460 2592.

Puikiausius kailius rasite

Chicagoje pas vienintelį lietuvių kailininką

NORMANĄ BURŠTEINĄ

185 N. WABASH AVE. CHICAGO, ILL. 60601

Tel. krautuvės (312) 263-5826; namų (312) 677-8489.

Chicagos neolituany sueiga

Lapkričio 7 d. Tautiniuose namuose įvyko Chicagos neolituany metinė sueiga. Joje išklaudyta bebaigiančios kaden-cijos valdybos darbų apyskaita, padiskutuota einamieji reikalai ir išrinkta naujiems metams valdyba, kuri savo pareigas perims Korp! 60 m. sukakties šventėje, lapkričio 13 d.

Linus Regis, padalinio valdybos pirmininkas, pasirodo, pasirinkęs JAV marinų karjerą ir lapkričio pradžioje jau išvykęs į bazę. Sueiga pradėjo vicepirm. A. Jurekūnas, pasiūlydamas jos pirmininku fil. M.A. Simkų, sekretoriumi Darius Balzarą. Sueiga pasiūlymą priėmė.

Metinę veiklos apžvalgą atliko A. Jurekūnas, perskaitydams Lino Regio rūpestingai raštu parengtą pranešimą. Padalinio finansinę apyskaitą padarė išdininkas dr. A. Arbas. Kontrolės komisijos (J. Zemaitis, R. Zubrickaitė-Zaczek ir G. Valiukėnas) aktą perskaitė ir savo paaiškinimus pareiškė kom. pirm. J. Zemaitis. Finansai tvarkomi gerai.

Juniorė Kazė Brazdžionytė skaito savo referatą apie lietuviškas radio stotis.

Pinigai laikomi banke. Sueiga padalinio valdybos veiklos ir pinigine apyskaita patvirtino. Sueigos pirmininkui pasiūlius, pareikšta padėka už darnų darbą Valdybai, o pirmininkui siunčiami geriausios sėkmės linkėjimai jo naujame gyvenimo kelyje.

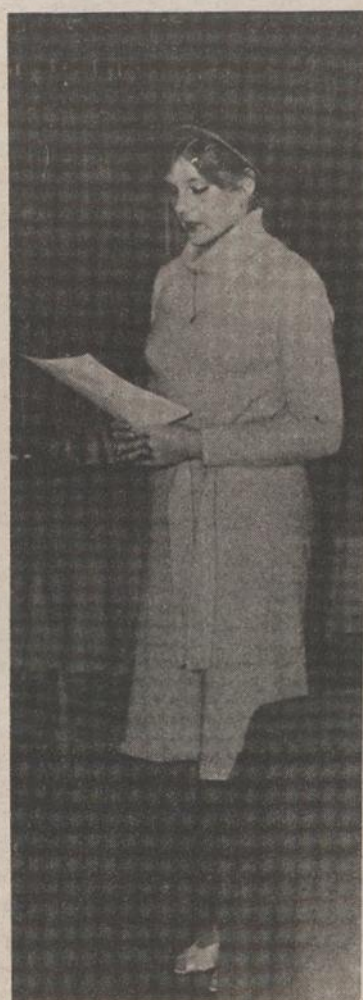
Juniorų kėlimas į senjorus. Visados, o išskirtinai išsivijoje, naujų narių atėjimas į neolituany, kaip ir kitų akademi-nių organizacijų, gretas sukelia visų dėmesį. Šią dieną turima keturios kandidatės į sen-

Juniorė Nelda Ziliūtė, gimusi Vilniuje, skaito apie savo kelionę į Vasario 16 gimnaziją

foratą: Kazė Brazdžionytė, Rasa Plioplytė, Joana (Jo Ann Wasilauskas) Vasiliauskaitė ir Nelda Ziliūtė. Sueigos metu visa ketveriukė susėdusios pirmoje eilėje su juodomis, atseit, juniorių kepuraitėmis, įdėmiai sekė sueigos slinkti. Juniorų kėlimą paskelbus, juniorai prašomi sueigos kambarį apleisti ... nes čia bus, tarytum, kiekvieno jų teismas, asmenybės ir pasirengimo neolituaniškam gyvenimui sprendimas ... Sueigoje likusieji

senjorai ir filisteriai, juniorų egzaminų komisijos nariai, kiekvieno globėjas ir padalinio valdyba nustatyta tvarka taria žodį, kiekvieno atestaciją ir sueiga balsuoja pavieniui

Juniorė Rasa Plioplytė skaito referatą apie burtus.

kiekvieną juniorą: kas už, kas prieš, kas susilaiko ... Si sueigos dalis laikoma absoliučiai slapta! Malonu pranešti, kad visos keturios juniorės šiais metais pakeltos į senjores be jokių kliuvinių. Jų čia pat sueigoje skaityti referatai, rašiniai, atrodo, itikino sueigą, kad jos pakankamai moka lietuvių kalbą žodžiu ir raštu, ir deda daug pastangų išlikti lietuvi-bėje. Išskirtinai šias eilutes rašančio dėmesį iššaukė kol. Joanos rašinys. Jis pasakoja: "... patyriau įvairių tautų tradicijas ir išlaikymą Amerikoje ... Nutautėjimas gali būti sumažintas, jeigu labiau kas rūpin-tųsi tų mišrių šeimų ar kelių kartų gimusių vaikų auklėjimu, lietuvišku mokymu, ne tik pirmos kartos, bet visų ... Esu Amerikos lietuvaite. Tėvai ir aš gimę ir auge čia, nors mano seneliai iš abiejų tėvų pusės gimę Lietuvoje ... Mano pavardė ir ilgą, ir keistai atrodanti svetimtaučiams. Jie vis klausia, kokios tautybės, ką

Trečiosios kartos Amerikos lietuvaite juniorė Joana Vasiliauskaitė skaito referatą apie savo norą išmokyti lietuviškai. Dešinėje - susirinkimui pirmininkavęs fil. Mečys Simkus ir šalia - sekretoriavęs sen. Darius Balzeras.

V.A. Račkausko nuotr.

žinai apie Lietuvą ir taip toliau. O aš negaliu daug ką atsakyti ... Jaučiau norą išsijungti į lietuvišką gyvenimą ... Pa-naši nuotaika ir pasiryžimas ryškėjo ir iš kitų kolegų pasisakymų.

Padalinio valdybos ir kontrolės komisijos rinkimai. Nominacijų komisijos vardu (A. Modestas, R. Burokaitė ir A. Arbas) A. Modestas pasiūlė į valdybą penkis kandidatus: dr. A. Arba, Violetą Burokaitę, Dalią Gocaitienę, A. Jurekūną ir dr. Audronę Pavilčiūtę-Karalienę. Sueiga pasiūlymą priėmė be jokių pakeitimų palikdama pasiskirti pareigomis valdybos posėdyje. Į kontrolės komisiją perrinkti visi buvusieji: J. Zemaitis, G. Valiukėnas ir R. Zubrickaitė-Zaczek.

Išklausius valdybos pranešimus apie Korp! šventės programą ir kitais dienos klausimais, sueiga baigta. Joje dalyvavo ir vyr. valdybos pirmininkas A. Juodvalkis, nariai - V. Mažeikienė ir R. Gulbinas, neolituany renginių bei sueigų foto reporteris V.A. Račkauskas bei daugiau 50 kolegų. Sueiga buvo darani ir darbinga. (mv)

PADEKA

Dėkojame Antanui Juodvalkiui už \$407.50 paramą, kurią jis suteikė Korp! Neo-Lithuania vyr. valdybai, atsisakydamas susidariusio likučio, ruošiant jam pagerbimą. Korp! Neo-Lithuania vyr. valdyba: Svitrius Gotceitas Rimas Gulbinas, Vida Jonušienė, Valentina Mažeikienė.

Skaitykit ir platinkit
D I R V A

ROMUALDO SPALIO RINKTINĖS NOVELĖS

Knygoje dešimt novelių. Kaina 8 dol.

Išleido Viltis.

"R. Spalio įgudimas valdyti novelės formą ir atskleidžiamos rimtos problemos naują jo knygą padaro vertą dėmesio. Išsivijos lietuvių literatūra praturtėjo dar viena gera knyga."

PR. NAUJOKAITIS
Tėviškės žiburiai Nr. 30

— I Š K I R P T I —

DIRVA
P. O. Box 03206
Cleveland, Ohio 44103

Siunčiu 8 dol. ir prašau atsiųsti R. Spalio knygą — RINKTINĖS NOVELĖS.

Pavardė ir vardas

Adresas

P.S. Vilties Draugijos nariams kaina 6 dol.

Chicagos neolituany sueigos dalyviai.

V.A. Račkausko nuotr.

BOSTONO LIETUVIAI

PIRMAS SUBATVAKARIS

Bostone turėjom Kultūros klubą ir Kultūrinius subatvakarius. Kultūros klubas gražiai vikęs virš ketvirčio šimtmečio, jau keli metai kaip užsidarė. Kultūriniai subatvakariai, kurie buvo įsteigti 1959 m. ir veikė 23 metus, praeitais metais irgi nepasirodė. Gana panašiais atvejais vienam iš pagrindinių vadovų pasitraukus iš tos organizacijos, tos organizacijos veikla sumenkėję, o kartais organizacija ir visai išnyksta.

Kultūriniams subatvakariams ilgus metus vadovavo inž. Edmundas Cibas. Praeitais metais jam stipriai susirgus, nebebuvo ir subatvakarių, kurie žiemos sezono vykdavo kas mėnesį, o juose kiekvieną kartą būdavo naujas prelegentas ar menininkas ir pan. Inž. Cibo sveikatai gerėjant, pirmas šių metų subatvakaris įvyko spalio 30 d. tose pačiose Tautinės Sąjungos patalpose, su jaunos dailininkės Danguolės Stončiūtės-Kuolienės meno paroda.

Subatvakarį trumpu žodžiu pradėjo pirm. E. Cibas. Jis pasidžiaugė subatvakarių 23 metų veikla. Pristatė šio sezono Subatvakarių rengimo komisiją: Ona Vilėniškienė, Milda Norkūnienė, Aleksandras Griauzdė, Aleksandras Lileikis, Leonas Lendraitis, na žinoma, ir pats pirm. Edmundas Cibas.

Apie dailininkę Danguolę Stončiūtę-Kuolienę kalbėjo rašytojas Stasys Santvaras. Jauna dailininkė baigusi Mundelaino meno kolegiją. Jos pirmoji paroda buvusi 1974 m. Chicagoje. O vėliau turėjusi visoj eilėj kitų miestų. Dailininkė yra grafikė. Ji iliustruoja "Ateitį", "Eglutę", o taip pat knygas. Šią vasarą jos paroda įvykusi Tėvų Pranciškonų sodyboje Kennebunkport, Maine. Trumpą žodį tarė ir pati dailininkė. Parodoje buvo 15 grafikos darbų: Per prizmę — lino raizginys, Sandūnai — ofortas, Prie jūros — monotipas, Gamtoje — Monotipas, Erdvėvaizdis — ofortas, Gamtos vizija — ofortas, Plastigraviūra 1, Geomorfa — ofortas, Pilkas lietuvis — ofortas, Raganų burtas — litografija, Piemenų būrimas — lino raizginys, Jei švieti, tai šviesk! — 1. raizginys, Augimas — ofortas, Miške — litografija ir Prie jūros — litografija. Dalis darbų čia pat buvo parduota.

Po šios parodos apžiūrėjimo, atidarymo ir oficialios dalies, vyko vaišės ir laisvi pašnekėsiai. Į šį Subatvakarį ir parodą atsilankė daug ir jaunos kartos

žmonių, nes tai jų amžiaus dailininkė.

KARIŲ ŠVENTĖ IR SUKAKTIS

L. K. V. S-gos Ramovė Bostone šiemet mini tą Lietuvos kariuomenės šventę ir kartu Bostono skyriaus įsikurimo 30 metų šventę. Ta šventė bus minima lapkričio 21 d. 10:15 val. ryte iškilmingos pamaldos šv. Petro lietuvių parapijos bažnyčioje So. Bostone, o 3-čią val. p. p. antroji minėjimo dalis vyks So. Bostono Lietuvių Piliečių Draugijos 3-čio aukšto salėje. Šioje dalyje bus pagerbti žuvę dėl Lietuvos kariai savanoriai. Atlanto nugalėtojai lakūnai Darius ir Girėnas. Taip pat bus atžymėti Bostono skyriaus ramovėnai — kūrėjai savanoriai ir Sibiro tremtinė Elena Juciūtė. Pagrindinį žodį minėjime pasakys Laisvės Varpo vedėjas Petras Viščinis. Tai labai gražu ir labai prasminga. Tik kažin kodėl panašiomis progomis neprisimenami kovoje dėl Lietuvos laisvės nacių kankiniai?

Meninės programos daly: kompozitorius Jeronimas Kačinskas, solistai — Marytė Bizinkauskaitė, Benediktas Povilavičius, Norber-

tas Lingertaitis ir Ginos Kupčinskienės vadovaujamas "Etnografinis Ansamblis".

Po minėjimo vaišės ir šokiai.

Visas organizacijas rengėjai kviečia dalyvauti bažnyčioje ir salėje su vėliavomis. Taip pat kviečia visus lietuvius prisiminti ir pagerbti tuos, kurie kovojo už Lietuvos laisvę. Tad dalyvaukime visi, pagerbkime ir prisiminkime tuos, kurie dirbo, aukojusi ar net žuvo už Lietuvos laisvę. Įėjimas — auka pagal išgales.

• Maironio minėjimas įvyks lapkričio 20 d. 3 val. p. p. So. Bostono Lietuvių Piliečių Draugijos mažojo salėje. Apie mūsų didįjį dainių Maironį kalbės mokytoja Juzė Lapšienė, o Maironio kūrybą paskaitys aktorė-režisiorė Aleksandra Gustaitienė. Rengia Moterų klubas. Kviečia ir svečius.

• Kalėdinė vakaronė — Kūčios įvyks gruodžio 12 d. 4 val. p. p. So. Bostono Lietuvių Piliečių Draugijos 2-ro aukšto salėje. Rengia moterų klubas. Kviečia visus.

• Lietuvos nepriklausomybės atstatymo paskelbimo šventės minėjimas įvyks vasario 13 d.

• Laisvės Varpo pavasarinis renginys balandžio 10 dieną.

laiškai Dirvai

Vytautas Alantas Panevėžio gimnazijoje

(ŽIUPSNELIS ATSIMINIMŲ IŠ 1919 M.)

Pirmieji Nepriklausomos Lietuvos metai buvo neramūs. Rugsėjo mėn. pabaigoje bolševikai buvo jau išvyti iš Lietuvos, bet vakaruose telkė savo jėgas bermontininkai, kurie buvo jau užėmę Kuršėnus, Šiaulius, Radviliškį. Dalis Lietuvos kariuomenės atitraukta nuo Dauguvos, buvo koncentruojama šeduvos-Baisogalos rajone kovai prieš bermontininkus. Šiauliuose vokiečiai-bermontininkai pareikalavo iš direktoriaus užleisti jiems gimnazijos rūmus, kur mokiniai jau buvo susirinkę po atostogų pradėti mokslą. Tėvų komitetas ir mokiniai, ypač mergaitės pastojų vokiečiams kelią ir neleido išnešti suolų iš klasės. Tada rotmistras von Platten pasiūkė bent 30 kareivių, kurie brutaliai mušdami mokinius pašalino juos kartu su visais baldais ir užėmė rūmus. (Taip aprašė Paukštelis).

Panevėžyje buvo ramu. Rudenį, susirinkę po atostogų radome paskirtą naują gimnazijos direktorių, kalbininką J. Balčikonį ir keletą naujų mokytojų: rašytoją G. Petkevičaitę-Bitę, lotynistą dr. Januškevičių

(mirė Chicagoj 98 m. amž.). gamt. Elisoną ir Baroną, V. Kvieską (vėliau aršū liaudininką St. Seimo narį — jis dėstė Lietuvos geografią), matematiką Ambraziejų, vėliau Kybartų gimnazijos direktorių, laikinai priglaudęs iš Lietuvos pasitraukusi prezidentą Smetoną. Dar paminėtinas iš naujų — kun. Klikna, kurį dėl jo karštų kalbų vadino De-mostenu. Iš senųjų mokytojų, be Balčikonio, paminėti — J. Zikaras, M. Putramentienė, vėliau Giedraitienė, puiki istorikė ir buvusi tos gimnazijos direktorė nuo 1915 m. Ji mirė Lietuvoje 1980 m. ir "Dirvoje" apie ją plačiau buvau rašęs. Baronas vėliau buvo Ukmergės gimnazijos direktorium. Be abejo V. Alantas tuos visus mokytojus prisimena.

Mūsų penktoje klasėje atsirado du nauji mokiniai, kurių anksčiau nebuvo. Jie pradžioj laikėsi rezervuotai, sėdėjo paskutiniuose suoluose prie sienos, buvo kitaip apsirengę. Tai Šiaulių gimnazijos "išblokštieji" V. Jakševičius ir J. Paukštelis. (Tada Alanto pavardė dar nebuvo žinoma, gimnazijoj

DETROITO LIETUVIAI

Antanas Grinius

LIETUVIŲ BALSO SUKAKTIS

Amerikos Lietuvių Radijo Klubo valandėlės "Lietuvių Balsas" redaktorius ir pranešėjas Kazys Gogelis lapkričio 7 d. programoje pasakė, kad — užsiėmus Clevelando Grandinės atsikvietimu — pamiršo paminėti "Lietuvių balso" sukaktį, kuri jau 38 metus perduoda lietuviško gyvenimo žinias, dainas ir muziką. Pirmą kartą "Lietuvių balsas" prabilo i lietuvių 1945 m. rugsėjo 8 d. 7:30 val. vakare per WJLB radijo stotį, daugumai iš mūsų dar tebegyvenant DP stovyklose. Po pasakytų jo žodžių nuskambėjo "Nemunėli, Nemunėli ..."

ALR klubo "Lietuvių Balsas" valdyba, įvertindama gerą informaciją, per bendradarbi A. Grinių prisiuntė Dirvai \$20 auką. Ačiū.

BIRUTININKŲ SUSIRINKIMAS

D.L.K. Birutės d-jos Detroito skyriaus visuotinis susirinkimas įvyko lapkričio 7 d., Sv. Antano parapijos patalpose. Šis susirinkimas, palyginti su praėjusiais, buvo gausnis narių skaičiumi.

Apie skyriaus veiklą pranešimą padarė pirmininkė Kristina Daugvydienė, finansini

stovį — ižd. Emilija Kutkienė. Revizijos aktą perkaitė Julija Rutkauskienė. Nutarta paremti spaudą, švietimą ir jaunimą.

Kaip ir praėjusiais metais, nutarta ir ateityje siųsti siuntinius į Suvalkų trikampį. Valdyba ir revizijos komisija buvo perrinkta sekančiai: pirmininkė Kristina Daugvydienė, vicepirmininkė Ona Pusdešrienė, sekretorė Cicilija Balsienė, iždininkė Emilija Kutkienė, parengimų vadovė Antanina Jonynienė ir narė Mėta Sepetienė; revizijos komisija — Stasė Simoliūnienė ir Julija Rutkauskienė.

Susirinkimo pabaigoje Cicilija Balsienė skaitė paskaita tema "maitinimasis". Paskaita buvo kruopščiai ir gerai paruošta. Numatoma ją pakartoti platesnei visuomenei. Po to vyko vaišės ir pabendravimas.

D.L.K. Birutės draugija, per Dirvos bendradarbi A. Grinių, prisiuntė Dirvai \$20 auką. Ačiū.

• SV. ANTANO PARAPIJOS aukų rinkimo komitetas, kuriam pirmininkauja Juozas Kinčius, už informaciją apie įvykstantį parapijos pikniką Lietuvių namuose, paskyrė — ir per Dirvos bendradarbi A. Grinių prisiuntė — \$10 auką. Ačiū.

jis vadinosi Jakševičius). Jis dėvėjo ilgus drižuotas kelnes ir tamsią "rubašką", persijuosęs odiniu diržu. Paukštelis buvo proletariškai apsirengęs. Keletas vyresnio amžiaus mokinių, būvę savanoriais, pasiliuosavę iš kariuomenės, grįžo į klasę kareiviškais rūbais, kai kurie su pasižymėjimo ženklais ar puskarininko geltonom juostelėm pasmakrėje (Gražys, Petkevičius, Grybas, Laučka ir kiti). Jie ne visi kartu grįžo, bet protarpiais ir mok. Januškevičius kiekvieną grįžusi pasveikindavo ir pasakydavo prakalbą apie patriotizmą, tėvynės meilę. Mūsų klasėje buvo dar du vyresnio amžiaus mokiniai "tolstojiečiai" — Pranas Skardžius ir Juozas Stanionis, kuriuos Januškevičius sakydamas prakalbas paklausdavo: "O kodėl tu Pranuk ir tu Juozuk nėjote tėvynės ginti". Jis visus vadindavo ne pavardėmis, bet mažiabūniais vardais ir sugebėjo gerai išmokinti "skanduoti" hegza-metrus, Cazarį, Ovidijų, Ciceroną.

Tie mūsų šiauliečiai svečiai pasirodė gabus moksle, ypač literatūros dalykuose konkuruodami su literatūros mokytoja Petkevičaitę ir klasės "filosofais" Skardžium, Stanioniu, Pakarkliu. Povilas Pakarklis buvo ateitininkas ir turėjo savo "filosofiją", laipsnių atžvilgiu, buvo pirmas klasėje.

Neilgai Alantas su Paukš-

teliu mūsų gimnaziją lankė. Gruodžio mėn. bermontininkus išvijus iš Lietuvos ir atgavus Šiaulių gimnazijos rūmus, jie po Naujų metų mūsų klasėje nebeprasirodė. Jie grįžo į savo gimnaziją.

Kai dabar kartais susitinku Toronte Alantą ir prisimename tuos laikus tai jis abejoja ar Paukštelis iš viso buvo tada Panevėžio gimnazijoje.

Kažkas prisiuntė man iš Lietuvos Juozo Paukštelio atsiminimų knygą "Dažnai prisimenu jus", žinoma su užrašu knygos gale "Často vspominaju vas, na litovskom jazyke". Jis ten labai šiltai prisimena Panevėžio gimnaziją, ypač Gabrielę Petkevičaitę, Povilą Pakarklį ir kitus, bet Jakševičiaus neprisimena...

Skaitant tuos jo atsiminimus norisi verksti iš gailėsčio, taip "proletariškai" viskas aprašyta, kad tik neišeiti iš nustatytos linijos. Jis partinis rašytojas, išvengęs Sibiro, negali kitaip rašyti.

Kiek man žinoma iš 40 mokinių klasės, kurioje buvo Alantas liko gyvi dar du Kaziai — Grina ir Pabedinskas Chicagoje ir Petras Babickas Brazilijoje. Jie gimdami ištraukė laimingus loterijos bilietus.

Nors pavėluotai, sveikinu Vytautą Alantą sulaukus garbingo 80 metų amžiaus ir linkiu sveikatos tolimesniai kūrybiniam darbui.

Petros Lelis
Toronto, Ont.

FILATELIJA

Nr.11

Antanas Bernotas

JAV išleido šiuos naujus pašto ženklus: 1. Spalio 7 d. buvo išleistas 20 centų pašto ženklas šv. Pranciškui Asyziečiui paminėti, jo 800 metų gimimo proga.

Šv. Pranciškus (tikroji pavardė: Giovanni Francesco Bernardone, 1182 — 1226) gimė turtingo pirklio šeimoje Asyžiuje, Italijoje. Pas vietos kunigus išmoko lotyniškai, vėliau ir pranciščiškai. Jaunystėje vedė gana linksnų gyvenimą. 1202 įstojo į kariuomenę ir dalyvavo žygyje prie Perudžiją, kur pateko į nelaisvę. Grįžęs iš nelaisvės, visiškai pakeitė savo būdą, atsidavė maldai ir labdarybės darbams. Dalį savo amžiaus praleido kaip asketas. Atnaujino kelias Asyžiaus bažnyčias. Įsteigė tris vienuolių ordinus — pirmąjį arba pranciškonų, moterų klarisių ir pasauliečių — tretininkų Misijų reikalais keliavo ir į užsienius: lankėsi Ispanijoje, su kryžiuočiais vyko į Egiptą ir į Palestiną. Buvo garsus pamokslininkas ir gamtos mylėtojas. Mirė jaunas, išsimėmęs fiziškai. Popiežius Grigalius IX po dviejų me-

tų po jo mirties paskelbė jį šventuoju. 1228 m. Jo šventė yra spalio 4 d. šv. Pranciškus yra labai populiarus šventasis. Jis yra ir Italijos patronas. Pranciškonų vienuolių yra visuose pasaulio kraštuose.

2. Spalio 12 d. išleistas 20 centų pašto ženklas Floridos atradėjui Ponce de Leon paminėti.

Juan Ponce de Leon (apie 1460-1521) gimė aristokratų šeimoje San Servos, Leon provincijoje, Ispanijoje. 1493 m. prisidėjo prie antros Kristupo Kolumbo atradimo ekspedicijos ir atvyko į Karibų jūros salyną. Neilgai trukus jis Ispanijai užkariavo dabartinę Portoriko salą ir buvo jos gubernatorium nuo 1510 iki 1512 m. Girdėdamas iš indėnų, kad kažkokioje Bimini saloje yra daug aukso ir ten randasi "amžinos jaunystės šaltinis", gavęs karaliaus Ferdinando V pavedimą, Ponce de Leon 1513 m. išvyko tos salos ieškoti. Balandžio 3 d. pasiekė krantus netoli dabartinio Daytona Beach. Kadangi tai buvo Velykų sekmadienis, rastą žemę pavadino Pas-

cua Florida, ir mėgino ją apiplaukti iš pietų. Nerašęs nė aukso nė to šaltinio, vėl grįžo į Portoriką kur nuo 1515 iki 1521 m. vedė kovas su indėnais. 1521 m. jis su 200 vyrų ir naminiais gyvuliais išvyko kolonizuoti Floridos. Kolonistai pasiekė vakarinius Floridos krantus prie dabartinio Fort Meyers, kur susidūrė su stipriu indėnų pasipriešinimu. Susidūrimo metu Ponce de Leon buvo strėle sunkiai sužeistas ir privers-tas pasukti į Kubą, kur Havanoje liepos mėn. 1521 m. jis nuo žaizdų ir pasimirė.

KANADA rugpiūčio 3 d. išleido 30 centų pašto ženklą Reginos, Saskatchewan praovincijos sostinės, 100 metų įkūrimo sukakčiai paminėti.

Regina (lotyniškai karalienė) yra prie Wascana upės, maždaug provincijos viduryje. Vietovė, kaip ir pati provincija, buvo įkurta 1882 m. pagal šiaurės Amerikos Aktą. Nuo 1882 iki 1905 m. Reginoje rezidavo Northwest Territories gubernatorius, o nuo to meto Regina buvo paskelbta provincijos sostine. Yra daug pramonės ir mokslo įstaigų. Pačioje Reginoje gyvena apie 65,000 gyventojų.

UN (Jungtinės Tautos) rugsėjo pabaigoje išleido trečią metinę laidą su 16 jai priklausančių kraštų vėliavomis. Vėliavos duotos natūraliomis spalvomis. Čia

dedame pašto ženklą su Airijos vėliava (žalia — balta — oranžinė).

Serijoje be visiems gerai žinomų valstybių, kaip Austrija, Belgija, Airija, Burma ar Filipinai, yra ir tokios nykštukai, mažai kam girdėtos valstybėlės ar salelės, kaip šešėliai, Solomonų salos, Dominicos sala, Swazilandas ir Guyana. Vai, kaip mes čia pasigendame lietuviškos trispalvės...

KANADIEČIŲ DĖMESIUI

Dirvos skaitytojai Kanadoje, siųsdami čekius žymėkite, kad suma būtų išmokėta U.S. doleriais (prie sumos prirašykite dvi raides U.S.).

Dabar, pavyzdžiui, iškeistus čekį 20 kanadiškių dolerių, gauname tik 15.90 US pinigais, kas nepadengia Dirvos metinės prenumeros (17.00).

Play Ohio's New INSTANT Lottery Wheel of Fortune

Get in on the excitement, the adventure, and the money! Play Ohio's Instant Lottery, Wheel of Fortune. Every ticket gives you a chance to win up to \$10,000, fast—maybe even a million! A million dollar fortune!

All Prize Claims must be validated by the Lottery. An equal opportunity employer.

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

TRYŠ MODERNIŠKOS KOPLYČIOS

2533 West 71 St., Chicago, Ill.

1410 So. 50th Ave., Cicero, Ill.

Tel.: 476-2345

AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

NOTARY PUBLIC

JUOZAS MIKONIS — Realtor
savininkas

EAST SHORE REALTY

866 East 185 Street, Cleveland, Ohio

Telef. office 481-6900, res. 531-2190

Turime namų Cuyahoga, Lake ir Geauga apskrityse, ypač apie naują parapiją. Taip pat ir naujoji lietuvių kolonijoje, SUNNY HILLS, Floridoje, 955 mylios nuo Clevelando.

Norintieji pirkti ar parduoti prašom kreiptis į mano įstaigą.

JAU GALIT ATSIKVIESTI SAVO GIMINES IR DRAUGUS IŠ LIETUVOS Į AMERIKĄ

APMOKAMAS PATARNAVIMAS: Atkvieskite savo gimines jus aplankyti! Greitas mūsų teletype susisiektis su Maskva suteiks jums žinią apie kelionės paruošimą. Atsilankykite arba skambinkite mūsų įstaigai gavimui pilnų smulkmenų!

GROGER TRAVEL BUREAU

251 THE OLD ARCADE

TELEF. 621-6036

CLEVELAND, OHIO 44114

AMBER STUDIOS, Inc.

505 East 185 Street,

CLEVELAND, Ohio 44119

Tel. (216) 531-3500

Galerijoje rasite didelį pasirinkimą sekančių menininkų tapybos ir grafikos kūrinių:

• Ignas	• Leach	• Žumbakienė
• Kezys	• Palubinskienė	• Zulik
• Rimas	• Petrikonis	• Nackowitz
• Hicks		

Galerija atidaryta pirmadieniais ir penktadieniais nuo 12 iki 6 val. vak., antradieniais, ketvirtadieniais nuo 12 iki 9 val. vak. ir šeštadieniais nuo 10 iki 6 val. vak. Uždaryta trečiadieniais.

Rimas Laniauskas, prezidentas

ALT CLEVELANDO SKYRIAUS METINIS SUSIRINKIMAS

Sekmadienį, lapkričio 7 d., įvyko ALTO Clevelando skyriaus metinis organizacijų atstovų susirinkimas Sv. Jurgio parapijos svetainėje. Susirinkimą atidarė ALT Clevelando skyriaus pirmininkas Algimantas Pautienis, pakviesdamas Algirdą Kasiulaitį susirinkimo pirmininku, Marių Blyną nariu ir Anastaziją Mackuvienę sekretore.

Pranešime apie valdybos pereinamąją veiklą A. Pautienis paminėjo Vasario 16 minėjimą Dievo Motinos parapijos salėje, kuriame kalbėjo kun. dr. Juozas Prunskis, JAV Kongreso nario dr. Lawrence McDonald asistentas Patrick Mahoney ir, trumpai, JAV Kongreso narys John Ashbrook. Minėjimo išvakarėse buvo surengtas priėmimas kun. Prunskiui, kuriame dalyvavo eilė Clevelando lietuvių organizacijų pirmininkų bei kitų veikėjų. Clevelando mero George Voinovich įsakymu, buvo iškelta Lietuvos vėliava virš miesto savivaldybės rūmų. Minėjimo proga buvo gauta JAV Kongreso sveikinimo rezoliucija, kurią išrūpino Kongreso narė Mary Rose Oakar, ir proklamacijos-rezoliucijos iš Ohio Gubernatoriaus, Ohio Senato, Cuyahoga apskrities, Clevelando mero ir Clevelando Miesto Tarybos. Minėjime ypatingai gausiai dalyvavo eilė tautybių atstovų ir valdžios

pareigūnų. Minėjime priimta rezoliucija, kuri buvo įteikta Kongreso nariui J. Ashbrook ir Kongreso nario McDonald asistentui, ir taipogi pasiūsta JAV Prezidentui ir kitiems pareigūnams.

Aukų Lietuvos laisvinimo reikalams buvo surinkta virš \$2,800, iš kurių \$2,450 pasiūsta ALT centro valdybai.

Tragiškų birželio įvykių paminėjimui birželio 13 d., drauge su latviais ir estais (Clevelando Baltiečių Komitetu), buvo surengtos iškilmingos ekuimeninės pamaldos Sv. Jono katedroje. Dalyvavo apie tūkstantis asmenų.

Rugsėjo mėn. buvo surengti du ALT pirmininko dr. Kazimiero Sidlauskio pranešimai dėl vadinamų karo nuskaltelių bylų. Pranešimus padarė, bei diskusijose dalyvavo inž. A. Rudis, p. Razgaitienė iš New Yorko ir prof. K. Eringis iš Chicagos.

Dalyvauta latvių, estų ir ukrainų nepriklausomybės šventėse. Kelios kitos tautybės buvo pasveikintos raštu.

Reaguota dėl lietuvių politinių kalinių persekiojimo bei netikslių informacijų apie Lietuvą.

Drauge su latviais ir estais, per Baltiečių Komitetą, buvo vykdoma akcija dėl Baltijos Valstybių rezoliucijos JAV Kongrese, JAV Kongreso ad hoc komitete Baltijos Valsty-

bių reikalams ir reaguota į visą eilę kitų, mus liečiančių įvykių.

Susirinkime plačiau diskutuota Vasario 16 minėjimai. Minėjimo laikui sutrumpinti, kai kas siūlė meninę programą daryti kiek galint trumpesnę, daugiau dėmesio ir laiko skiriant kalbėtojams. Kitiems atrodo, kad minėjimai be reikšmingesnės meninės programos pritrauks mažiau lankytojų. Atsižvelgiant į minėjimo pobūdį ir turinį, valdyba dės visas pastangas minėjimo laiką apriboti neilgiau dviejų valandų.

ALT Clevelando skyriaus valdyba palikta ta pati.

Anastazija Mackuvienė

• **PERKANT IR PARODANT NAMUS** prašome kreiptis į **ČIPKUS REALTY**, 31715 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.

HOUSE FOR SALE

By owner, 23820 Greenwood Rd. 3 bedroom, 2 1/2 bath, brick and cedar sided, located in nice area off Euclid, must see to appreciate, clear, moving condition, all offers considered. In 70,000. Call: 486-2743. (42-44)

Sv. Jurgio parapijos mini-festivalis, įvykęs praeitą Sekmadienį buvo labai sėkmingas. Zenonas Obelenis su jaunaisiais parapijiečiais ruošiasi pradėti sukti laimės ratą.

J. Carlos nuotr.

HOUSE FOR SALE

By owner. Our Lady of Perpetual Help area. Beautiful 3 bedroom colonial. Newly remodeled. Make Offer. Call: 486-8841. (43-44)

FOR RENT

East 156 & Lake Shore. 2 bedroom bungalow with stove and refrigerator. \$285/month plus security and utility. References. No pets, no children. Call: 481-3903

• **PATRIA** prekybos namuose, 794 E. 185 Street, Clevelande, yra didelis pasirinkimas vietinių ir importuotų maisto produktų, įvairių skanumynų, lietuviškos juodos duonos, o dovanų skyriuje yra gintaro, plokštelių, audinių, knygų ir lietuviškų sveikinimo kortelių. Prašome atsilankyti. Telefonas 531-6720.

APDRAUDOS reikalais geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į **OBELENIS** apdraudos įstaigą. Skambinti **ZENONUI** (216) 531-2211 arba **SAULIUI** (216) 461-3500.

• **OHIO AUTO BODY**, savininkas Jonas Švarcas, 35571 Vine St., Eastlake, Ohio 44094, sąžiningai ir gražiai atlieka visus automobilių taisymo darbus. Iš nelaimės vietos pašaukius, automobilį atitepmia į savo dirbtuves ir greitai pataiso. Skambinkite tel. (216) 942-8038 ir viskas bus sutvarkyta.

Superior Savings
ASSOCIATION

MOKAME AUKŠČIAUSIUS NUOŠIMČIUS UŽ SANTAUPŲ INDĖLIUS

Kiekviena santaupų sąskaita apdrausta iki
\$ 100,000.00

NAUJAS PATARNAVIMAS
ATIDARYKITE SUPERIOR SAVINGS
ČEKIŲ SĄSKAITĄ

Operacijos atliekamos be jokio mokesčio
Už įnašus mokame 5 1/4% palūkanų

PASKOLOS NAMAM IR STATYBAI
ATLIKITE VISAS FINANSINES OPERACIJAS

Superior Savings

Pagrindinis skyrius

798 East 185th Street, Cleveland, Ohio

Telefonas: 481-3008

DARBO VALANDOS:

Kasdien nuo 9:30 iki 4:00, penktadieniais 9:30 iki 6:00,
šeštadieniais 9:30 iki 2:30, pirmadieniais uždaryta.

MATAS & TURNER REALTY

501 E. 185 ST., EUCLID, OHIO 44119
486-2530

RITA MATAS — G.R.I. — BROKER

DALIA KASULAITIS
ALGIS MATAS
DALIA ŠIRVAITIS
PETRAS MATAS
ANTANAS KALVAITIS
PATRICIA SAJOVEC
JONAS DUNDURAS
VYTAS MATAS — teisinis patarėjas

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

Della E., William J. Sr.,
William J. Jakubs Jr. ir
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai
936 East 185th Street, Cleveland, Ohio 44119

Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

CLEVELANDE ir apylinkėse

• **PLK. VALDEMARAS SENBERGAS**, Lietuvos skautijos pirmūnas, gyv. Clevelande, praeitą savaitę dienos metu buvo sumuštas iki sąmonės netekimo ir apiplėštas klastingai išiveržusio juodžio. Išnešta daug vertingų daiktų.

• **LIETUVOS SENOVĖS PAMINKLAI.** Marijus Blynas. Gausiai iliustruotas veikalas, 364 psl. Išleido Kęstučio Jeronimo Butkaus fondas. Spaudė M. Morkūno spaustuviė Chicagoje.

Clevelande gaunama parapijos knygyne pas Zilionį, Patirioje ir pas autorių.

• **VISOS PONIOS IR PANELES**, kurios domisi save fiziniai patobulinti ir smagiai praleisti laiką lietuvių tarpe, yra kviečiamos atsilankyti Rūtos Giedraitytės pravedamą **ENERGISTIKĄ** (tai energinga gimnastika su muzikos ritmu). Pamokos pravedamos antradienio ir ketvirtadienio vakarais 6:30 ar 7 v.v., Lietuvių Namų apatinėje salėje. Norinčios daugiau informacijų prašomos kreiptis pas Rūtą Giedraitytę, tel. 944-6835. Iki pasimatymo!

• **LB VAKARONĖ**, planuota lapkričio 18 dieną, neįvyks.

ATITAIŠYMAS

Mano reportaže 'Laisvės paminklas Clevelande vėl sveikas' (Dirva Nr. 43) yra dvi klaidos.

Pirma - korektūros. Vietoje 'Sumanymas jį pastatyti 1981' turi būti 1971 m.

Antra - mano. Iš akies sprendamas parašiau: 'klausytojų atsilankė virš 400'. Bet koncerto rengėjai informuoja, kad bilietų buvo išplatinta apie 600.

V. Mariūnas

CLEVELANDO PARENGIMAI

• **LAPKRIČIO 20 D.** Kariuomenės šventės minėjimas ir balius Lietuvių namuose. Rengia L.K.V.S. Ramovė.

• **GRUODŽIO 4 D.** Lietuvių Dienos. Rengia LB Clevelando apyl. valdyba.

• **GRUODŽIO 5 D.** LB Ohio Apygardos suvažiavimas.

• **GRUODŽIO 19 D.** 4 val. — Religinis koncertas Dievo Motinos šventovėje pristatant Bilio Gaidžiūno poetinį kūrinį "Bernelių mišios" ir dalyvaujant sol. Aldonai Stempužienei. Rengia Dievo Motinos parapija.

Vidurio rajono vadovių-vų sąskrydyje Clevelande susitiko gi. velistai. Iš kairės: R. Belzinskas, I. Leleikienė, L. Rugienienė, S. Gedgaudienė, A. Paužuolis, V. Jokūbaitis ir J. Carlos nuotr.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

Skautijos 65-ųjų jubiliejinio metų pradžios iškilmingoje sueigoje Clevelande, lapkričio 8 d., skaučių įžodis.

J. Carlos nuotrauka

• **GRUODŽIO 19 D.** Šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos Kalėdų eglutė.

1983 m.

• **VASARIO 12 D., 6:30 v.** — Lietuvos laisvės vigilija. Rengia Dievo Motinos parapija.

• **VASARIO 12 D.** Pilėnų tunto blynų balius.

• **VASARIO 13 D.** Lietuvos Nepriklausomybės šventės minėjimas. Rengia Amerikos Lietuvių Taryba.

• **VASARIO 19 D.** Jaunųjų talentų muzikos konkursas. Rengia LB Kultūros taryba Dievo Motinos parapijos auditorijoje.

• **VASARIO 20 D.** Neringos skaučių tunto vėliavos šventinimas.

• **VASARIO 27 D., 4 val.** — Koncertas dalyvaujant sol. Aldonai Stempužienei ir kanklių solistei Mirgai Bankaitytei Dievo Motinos parapijos auditorijoje. Rengia Dievo Motinos parapija.

s. fil. K. Jiečius užriša gilvelisto kaklaraistį kursų baigiamam Pilėnų Tn. tuntininkui ps. Remigijui Belzinskui. J. Carlos nuotr.

• **KOVO 6 D.** Dirvos koncertas Dievo Motinos parapijos auditorijoje.

• **KOVO 13 D.** Kaziuko mugė.

• **KOVO 19-20 D.** Grandinės trisdešimtmečio šventė Dievo Motinos parapijos auditorijoje.

• **KOVO 26-27 D.D.** dail. Nijolės Palubinskienės kūrinių paroda Lietuvių Namuose. Rengia Korp. Giedra.

• **BALANDŽIO 9 D.** Šv. Kazimiero Lituanistinės mokyklos parengimas Dievo Motinos parapijos salėje.

• **BALANDŽIO 30 D.** Clevelando ramovėnų vyrų choro dešimtmečio minėjimas-balius Lietuvių namuose.

• **GEGUŽĖS 14-15 d.** Skaučių Židinio parengimas.

• **RUGSĖJO 24 D.** "Vasarą palydint" Neringos tunto balius.

MALONIAI KVIEČIAME Į
LIETUVOS KARIUOMENĖS
ATKŪRIMO 64 METINIŲ

MINĖJIMĄ-BALIŲ

1982 m. lapkričio mėn. 20 d.,

šeštadienį, 7 val. vak.

LIETUVIŲ NAMUOSE, 877 E. 185 ST.

Kalbės torontiškis S. Jokūbaitis. Meninę dalį atliks ramovėnų vyrų choras, vadovaujamas G. Karsokienės. Šilta vakarienė, šokiai.

Kaina 15 dol. asmeniui.

Bilietus prašom rezervuoti tel. 481-0791 iki lapkričio 15 d.

Skyriaus valdyba

LSS Vidurio rajono vadovių-vų sąskrydžio dalyviai lapkričio 14 d. prie laisvės paminklo Dievo Motinos parapijos aikštėje.

J. Carlos nuotr.

DIRVA

PREMIJA JAUNIMUI

Dr. Leono ir Irenos Kriaučeliūnų šeima savo mirusiam sūnui ir broliui prisiminti skiria kasmetinę

EUGENIJAS KRIAUCELIŪNO PREMIJĄ.

Premijai skirti sąlygos yra tokios:

1. Eugenijaus Kriaučeliūno 1000 dolerių premija skiriama lietuviui jaunuoliui, geriausiai pasireiškusiame raštais (lietuvių, anglų, ar kita kalba), veikla, organizaciniu veiklumu, ar jaunimo vienetai (sambūriui, tautinių šokių grupei, jaunimo chorui, sporto būreliui), geriausiai reprezentavusiam lietuvių ir Lietuvą vienerių metų bėgyje;

2. Premijai gauti asmenis ar vienetus raštu pasiūlo jaunimo organizacijų vadovybės, jaunimo grupės, vyresniųjų organizacijos ar paskiri asmenys iki kiekvienų metų gruodžio 31 d. (pašto antspaudas);

3. Premijuotino asmens ar jaunimo vieneto tinkamumui įvertinti sudaroma Jury komisija, kurion po vieną atstovą skiria Pasaulio Lietuvių Bendruomenės jaunimo reikalams vadovas, Pasaulio Lietuvių Jaunimo

sąjungos valdyba ir JAV Lietuvių Jaunimo sąjunga, o du atstovus paskiria Kriaučeliūnų šeima;

4. Jury komisija, aptarusi asmens ar vieneto tinkamumą premijai, ją skiria balsų dauguma iki sekančių metų vasario 15 d. ir susitaria su Kriaučeliūnų šeima dėl premijos įteikimo laiko ir pobūdžio;

5. Premijai asmenys ar vienetai siūlomi raštu, nurodant tiksliai premijai tinkamumo motyvus, ir siunčiami: Eugenijaus Kriaučeliūno Premijos Komisijai 12500 Pawnee Rd., Palos Park, Illinois 60464.

NAUJA LIETUVIŠKA SEIMA

Rugsėjo 4 d. Chicagoje, Marijos Gimimo bažnyčioje su mainė aukso žiedus DAINA SIDRYTE ir ALGIS URBAITIS. Santuoką palaimino kun. Antanas Zakarauskas.

Daina, dr. Rimvydo ir Giedrės Sidrių dukra, mokėsi Streator High, Ill. 1980 m. baigė Loyola universitetą. Dabar tęsia studijas Chicagos Universitete magistrui iš anglų literatūros.

Algis, Vinco ir Teresės Urbaičių sūnus, mokėsi Sv. Juozapo gimnazijoje, Clevelande. Baigė Ohio Electronic Technologijos Institutą ir dirba Picker International bendro-

KOLEGEI

RITAI PAŠKEVIČIŪTEI,

JOS MIELAM TĖVELIUI HENRIKUI
P A Š K E V I Č I U I MIRUS,
NUOŠIRDŽIAUSIĄ KORPORATIŠKĄ
UŽUOJAUTĄ REIŠKIA

L.S.T. KOP! NEO-LITHUANIA
LOS ANGELES

A.A.

ELENAI HARTVIGIENEI

MIRUS, JOS DUKRAI ONAI RALIENEI
SU ŠEIMA, SŪNUMS LEONUI SU ŠEIMA
IR JONUI BEI ARTIMIESIEMS
GILIAUSIĄ UŽUOJAUTĄ REIŠKIA

IRENA IR ALBERTAS
S U Š I N S K A I
GENĖ IR JUOZAS
Č Y V A I

II PASAULIO LIETUVIŲ DIENŲ METU

1983 m. liepos 1 dieną, 8 val. vakaro

THE AUDITORIUM THEATRE

(Pasaulio garso scenoje)

70 East Congress Parkway, Chicago, Illinois

LIETUVIŲ OPERA

— stato —

I LITUANI

BILIJETA GAUNAMI:

Vaznelių prekyboje — Gifts International, 2501 W. 71st St.,
Chicago, Ill. 60629 — Tel. 471-1424

BILIJETŲ KAINOS: \$20, \$15, \$12, \$8, \$7, \$6 ir \$5.

Paštu bilijetai užsakomi tuo pačiu adresu siunčiant čekį Lithuanian Opero Co., Inc.
pavadinimu. Kviečiami visi iš anksto įsigyti bilijetus.

II P.L.D. Kultūrinių Renginių Komitetas

Jaunieji Daina ir Algis Urbaičiai susituokė Chicagoje.

vėje. Priklausė Skautams, Ciurlionio ansamblui, Grandinėlei.

Jaunieji apsigyveno Chicagoje. Linkime jiems sėkmės.

WATERBURY

PARAPIJOS CHORO KONCERTAS

Sv. Juozapo parapijos choro vadovaujamo muz. J. Beinoriaus, rudens koncertas įvyks lapkričio 27 d. 7:30 v.v. Sv. Juozapo mokyklos auditorijoje, John St.

Sv. Juozapo parapijos choras buvo įsteigtas prieš 88 metus. Nuo pat įsteigimo, kiekvieną sekmadienį ir per šventes, gieda bažnyčioje lietuviškų pamaldų metu.

Po koncerto bus vaišės, laimės mėginimai ir šokiai, grojant visų mėgstamam Terri-Martin orkestrui. Bilijetus galima įsigyti spaudos knygyne, arba pas Aldoną Raugalienę. (ap)

BROCKTON

• GRUODŽIO 4-5 dienomis Apylinkės valdyba rengia Sandaros salėje, 30 Intervale St., Brocktone, menininko - o kartu ir LB Bostono Apygardos pirmininko - Jono Rūtenio kūrinių parodą. Bus išstatyta apie 20 jo vėliausių kūrinių. Paroda prasidės gruodžio 4 d. (šeštadienį) 4 v.p.p. Oficialus atidarymas ir autorius pristatymas įvyks 7 v.v., iki 10 val. vakare. Kitą dieną paroda veiks nuo 11 val. ryto iki 4 val. po pietų. Tikimasi gausaus meno mėgėjų ir pirkėjų skaičiaus, ypač kad menininkas pažadėjo nusileisti kainose

• GRUODŽIO 19 d. (sekmadienį) 4 v.p.p., salėje po bažnyčia, 21 Sawtell Ave.,

NEPAMIRŠKIME VASARIO 16 GIMNAZIJOS

Visame laisvame pasaulyje lietuviai turi vieną vienintelę gimnaziją. Šią mokyklą lanko mokiniai iš visų lietuvių gyvenamųjų kraštų. Šiame mokykloje yra mokinių iš Vokietijos, JAV Kanados, Urugvajaus, Venesuelos, Australijos ir net iš Malio Respublikos (Afrikoje). Iš to matosi, kad Vasario 16 Gimnazija yra ne vien tik Vokietijos, o viso pasaulio lietuvių mokslo įstaiga.

Šioje gimnazijoje dėstoma ne tik lietuvių kalba, literatūra ir Lietuvos istorija, bet einami visi dalykai, kurie ir vokiečių gimnazijose mokomi. Kaip kiekviena vokiečių gimnazija, taip ir mūsų mokykla paruošia mokinius aukštajam mokslui universitete. Gimnazija turi 9 klases (nuo 5 iki 13) ir dėstomi šie dalykai: tikyba (katalikams ir evangelikams), lietuvių, vokiečių, anglų, lotynų, rusų ir prancūzų kalbos, matematika, fizika, biologija, chemija, pasaulio istorija, Lietuvos istorija, visuomenės mokslas, geografija, dailė, darbeliai, muzika ir sportas. Daugiau negu du trečdaliai visų pamokų dėstoma lietuvių kalba. Todėl lietuviai mokiniai iš visų kraštų gali ją lankyti. Silpniau kalbantiems lietuviškai yra pagalbinių pamokos. Mokiniai iš įvairiausių šalių tarpusavyje užmezga draugis-

Brocktone, LB Apylinkės valdyba rengia lietuviškas kūčias Seimininkauti sutiko p. Stašaitienė, talkinant kitų valdybos narių žmonoms. Turėsime 12 tradicinių patiekalų, trumpą meninę programėlę ir, svarbiausia, malonią, šventišką Kūčių nuotaiką. Bilijetai gaunami iš anksto pas valdybos narius: \$4.00 suaugusiems, \$2.00 moksleiviams.

NAUJA KNYGA

Tik ką pasirodė knygų rinkoje Dr. A. Rukšos knyga: "Kovos dėl Lietuvos Nepriklausomybės" III tomas. Tai kovos su lenkais 1920-1923 m. 523 puslapiai, 28 schemos, vardynai, kietais viršeliais.

Išleido LKVS "Ramonė" Centro valdyba, talkinant Kario redakcijai.

Šią labai vertingą knygą galima įsigyti pas "Ramonės" skyrių valdybų narius; Clevelande pas skyriaus pirm. K. Gaižutį, 18108 Hiller Ave., Cleveland, Ohio 44119.

kus ir tamprius ryšius, kurie palaikomi ir išėjus iš gimnazijos. Taip sustiprėja ryšys tarp atskiruose kraštuose gyvenančių lietuvių, kuris mūsų tautinei samonei ir mūsų išlikimui labai svarbus.

Si institucija, kaip visos mokslo įstaigos, pareikalauja didelės sumos pinigų. Neturime savo valstybės, kuri mūsų mokyklą išlaikytų. Gimnazijos išlaikymas šiemet kainuoja 1,170,000 DM. Esame dėkingi vokiečių valdžiai, kad mus dosniai remia, sumokėdama du trečdalius visų išlaidų. Tačiau vieną trečdalį visų išlaidų turi patys lietuviai padengti, tai yra apie 400,000 DM. Vien tik tėvai to nepajėgia. Dar 130,000 DM reikia aukomis surinkti.

Todėl kiekvienais metais kreipiamės į lietuvių visuomenę prašydami paramos. Amerikos lietuviai mus ligšiol labai dosniai rėmė. Už tai mes jums nepaprastai dėkingi. Tikimės ir šiais metais jūsų paramos, nes iki metų galo mums dar trūksta 54,000 DM.

Aukas galite siųsti per Balfą per PLB, arba tiesiog į gimnaziją: Litauisches Gymnasium, Romuva, D 6840 Lampertheim-Huettenfeld.

Vasario 16 Gimnazijos valdyba: Tėv. A. Bernatoniš - pirmininkas, A. Smitas - gimn. direktorius, J. Valiūnas - išdininkas.

ATTITASYMAS

JAV Lietuvių Bendruomenės Tarybos sesijos raportaže (Dirvos 42 nr.), išvardinant prezidiumo sąstatą, per klaidą praleista JAV LB pirmininko V. Kutkaus pavardė. Atsiprašome.